

LADY IN

ČASOPIS DÁMSKÉHO
INVESTIČNÍHO KLUBU
ČESKÉ SPOŘITELNY
ZIMA 2008

Růst,
stagnace
či recese?

Ta, která
přešla
Pyreneje

*Klenoty
poslední divočiny*

TYGR

KRBY

TOPENIŠTĚ

značkový design

ZEBRA

JC Bordelet

limitovaná série PACO RABANNE

ŽIRAFA

Bělohorská 263a
169 00 Praha 6
tel.: 235 300 554
602 121 871

www.topsys.cz

Rapsodie v modré

Modrá je barvou naděje, ale i této plesové sezony. Nechtě se váš průvodce utopí v modrém oceánu vašeho půvabu.

Zlatičko, které poslouchá na slovo. Mobilní telefon se zlatými tlačítky a pouzdem zcela posetým diamanty. Antireflexní safírové sklíčko je nepoškrabatelé a nerozbitné. **Vertu**

Trendové lodičky na vysokém podpatku s vykrojením na kotník. Pohodlné pro tanec, snadné výkruty. **Sergio Rossi**

Průsten z růžového zlata s brilantovými pletenci. **Hermés**

Náhrdelník designovaný pařížskou aristokratkou Victoirií de Castellane, jejíž rodokmen sahá až do 9. století. Její babičkou byla Sylvia Hennessy. Variace broušených křišťálů na žlutém zlatě. **Dior Joaillerie**

Zelená mandarinka, jasmín, santalové dřevo a semena tonky se mísí ve sladké vůni Panthere s dokonalým hvězdným parfémem a symbolickou šelmou na vrcholu. **Cartier**

Plesová róba, navržená i pro méně výrazné dekolty a tak, aby působila dojem, že nositelka jako vodní nymfa vystupuje z mořských vln. **Dior**

Milé čtenářky,

již potřeťi vás vítám při čtení Lady In, časopisu Dámského investičního klubu České spořitelny.

Náš klub pro ženy se zájmem o investování, první svého druhu v Česku, již brzy oslaví rok trvání. V době, kdy rezonují finanční trhy téměř na celé planetě, stoupá jeho význam a zcela se naplňuje hlavní cíl. Do světa financí a investic zveme vás, ženy starající se o své i rodinné finance, právě proto, abychom odpověděli na základní i složité oborové otázky, abychom vám poskytli návody či doporučení, jak se ve světě peněz pohybovat. Slouží nám k tomu nejen tento časopis, ale i klubová setkání či webové stránky.

Těší nás, že se v čísle, které držíte v ruce, věnujete důležitým tématům dneška také dva respektovaní odborníci, ekonomové Pavel Kohout a David Navrátil. Určitě si nenechte ujít jejich názory na aktuální situaci ve světě i u nás. Přinášíme rovněž velký rozhovor s další inspirativní a úspěšnou dámou, šéfkou renomované advokátní kanceláře Vladimírou Glatzovou, ohlédnutí za v pořadí druhým odborně-společenským klubovým setkáním, které se uskutečnilo na konci října v Brně, a nezapomněli jsme ani na představení další výjimečné členky. A to rozhodně není všechno – nechte se překvapit.

Velmi oceníme, když se i vy s námi podělíte o svoje názory, přání a připomínky ke všem klubovým aktivitám. Můžete tak činit prostřednictvím e-mailové adresy damsky@investicniklub.cz nebo rubriky Napište nám na webové adrese www.investicniklub.cz. Těšíme se na všechny vaše reakce.

Za celou redakci Lady In vám přeji pohodové vánoční svátky a mnoho štěstí i úspěšných rozhodnutí v roce 2009!

Romana Vlková

LADY IN, zima 2008

Vydavatel: Česká spořitelna, a.s., Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4, IČ: 45244782

Evidenční číslo: MK ČR E 18177

Šéfredaktorka: Romana Vlková

Editorka: Petra Doležalová

Redakce: Jana Cihlářová, Kateřina Dalecká, Lenka Karešová, Edita Kydalová,

Jan D. Kabelka, Daniel Šturm

Spolupracovníci: Tomáš Král, Petr Benátský, František Mašek, Pavel Kohout, David Navrátil

Grafická úprava: Radek Rytina

Obrazová úprava: Libor Špaček

Produkce a prodej inzerce: Petra Doležalová, Bluewind, dolezalova@bluewind.cz

Tisk: Expodata-Dídot

Vychází: čtyřikrát ročně

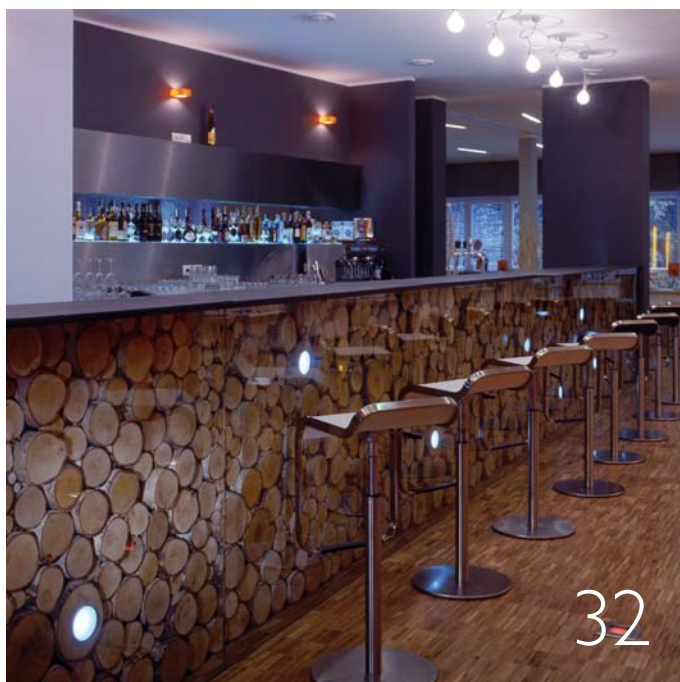
www.investicniklub.cz

Obsah

- 3 **STYL**
Čím oslnit na slavnostní party
- 6 **DÁMSKÝ DESIGN**
Marimekko: veselý styl ze severu
- 8 **KLUB VIP**
Vladimíra Glatzová, zakladatelka jedné z největších českých právních kanceláří, prozrazuje, jak skutečně žít své sny.
- 12 **S KABELKOU DO SVĚTA FINANCÍ**
Proč napanikařit a jak zhodnotit své investice
- 15 **PĚT OTÁZEK PRO ČLENKU KLUBU**
Renata Jenšíková, mluvčí Fakultní nemocnice Plzeň:
Investice do zdraví se vyplatí.
- 16 **PRO NI**
Dopřejte si dokonalost! Časomíra, která vás ozdobí,
a skleněná krása ze severu.
- 18 **MONEY, MONEY, MONEY**
Kam směřuje současná finanční krize?
Pravdu hledají ekonomové i astrologové.
- 22 **SVĚT NA DLANI**
Se psím spřežením do poslední evropské divočiny
- 27 **FOTO SEZONY**
Zahřejte se uprostřed zimy s malou mořskou vílou
- 28 **INVESTIČNÍ ENCYKLOPEDIIE**
Dluhopisy – zpátky v módě?
- 30 **KLUBOVÝ ZOOM**
Fotoreportáž z druhého setkání členek Dámského investičního klubu
- 32 **TOP VÍKEND**
Omnia – perla v českých horách
- 35 **SEZONNÍ MENU**
Zajímavé akce ze světa investic
- 36 **KULTURNÍ TIPY**
Nejen pro dlouhé zimní večery
- 38 **ZEPTALI JSME SE**
Helena Kolmanová, ředitelka Samostatného odboru ochrany
spotřebitele České národní banky

Jak snadné je prodloužit
léto – v interiéru, na
vašich šatech i třeba
kabelce.

Barvy *pro duši*

Zdá se vám za okny už příliš smutno a sychravo? Pusťte do svého života barvy, design pro odvážnou, sebevědomou ženu, která jedinou značkou dokáže hravě sladit celý domov – od dětského pokoje přes terasu až po svůj šatník. Luštíte křížovky? Důkaz toho, že v jednoduchosti je síla, na devět. Přece Marimekko!

Text **Petr Král**
Fotografie **Marimekko**

V původních prostých, unisexových střizích šatů se odrážela touha po rovnosti mezi ženami a muži. I proto se Marimekko prosadilo mezi květinovými dětmi v 60. letech, v pop artu, při studentských revoltách i jako symbol při dobývání vesmíru. Ostatně Finsko se před sto lety stalo první zemí světa, která přiznala ženám neomezené volební právo, a dodnes posouvá hranice toho, jaké procento žen může usednout ve vládě.

Poválečné Finsko psalo rok 1951. Sužované nevládným počasím, složitou existenční situací a nejistými vyhlídkami do budoucna. Náhle se objevilo cosi poetického, neokoukaného a zvláště výstředního. Odvážné vzory, abstrahované přírodní motivy a kontrastní geometrie na čisté bavlně! Jak snadné je prodloužit léto – v interiéru, na vašich šatech i třeba kabelce. V motivech odvážných dezénů přitom můžete snadno zkombinovat povlečení, nádobí i třeba extravagantní plátna vypnutá na zdi jako obraz. Omrzí vás některý kousek? Jak prosté – stačí vyjmout a vyměnit. Vzory velkých měřitek vytvářejí mladí skandinávští designéři na každé období. Textilní draperie přestávají být jen obyčejnými závěsy k zatemnění, ubrus na stole se blíží malbě z vaší zahrady. Domov je rázem veselejší, v severské čistotě si nese půvab a humorný životní styl. Marimekko znamená finsky Mariiny šaty. A do svého hávu chytí každou vaši návštěvu. Vítejte

v designu, který vyhrál i prezidentské volby!

Spojené státy americké, 1960. Jacqueline Kennedy, konzervativní milovnice vysokého pařížského krejčovství, překvapivě kupuje v bohémském obchůdku na Cape Cod sedmery prosté šaty. Na štítku je neznámý název – Marimekko. V růžové zástěnce se pak nechává s manželem vyfotit na titulní stranu magazínu Sports Illustrated. Skandál? Faux pas? Ani náhodou! John Fitzgerald Kennedy okamžitě získává sympatie méně majetných voličů a voliček a – světe, div se – v rozporu s předvolebními průzkumy JFK míří do Bílého domu!

Snové vize, které se stávají skutečností. Stále čerstvé, jako by každý rok vyrazil nový trend. Tak se vám zdají, kdykoli je vyměníte. Ve skutečnosti jsou to vzory a kombinace, které nestárnou. Záznak textilního designu s puncem optimismu a osobitosti zasáhl celý svět, stejně jako finská lidová tradice. Proč prožívat šedivé Vánoce? Zalijme je vtípem a barvami!

Návrhy vzorů Marimekko jsou odrazem tvorby těch nejrespektovanějších designérů. Vyberte si jedinečné kombinace látek a doplňků pro svůj domov.

Marimekko založila v roce 1951 Armi Ratia. Výtky, že její návrhy jsou asexuální, odrážela replikou: „Žena je sexy, nikdy ne šaty!“

Vladimíra Glatzová si považuje toho, že pracuje s velkými klienty, kteří ctí zásady. „Neradíme klientům, jak obcházet zákon; tím bychom ztratili jejich důvěru. Náš právní řád se už hodně blíží Evropské unii, ale horší je to s vymahatelností práva a etikou právního prostředí. My Češi jsme neznabozi, ledacos se v právu i jinde řeší pragmaticky až partyzánsky.“ Je ráda, že žije v době velkých změn. „Zákony se sice stále mění a je docela dřina to sledovat. Je to ale lepší než žít ve stojatých vodách.“

Když nemůžu, *přidám*

Somporte, vesnička na hranicích Francie a Španělska. Advokátka **Vladimíra Glatzová** má v batůžku dvě trička, jedny kalhoty, dvoje ponožky, pár drobností a láhev vody. Celkem sedm kilogramů. A před sebou devět set padesát kilometrů již dvanáct set let slavné poutní cesty přes celé Pyreneje do Santiaga de Compostela. Nevadí jí, že bude měsíc spát po primitivních ubytovnách, jednou v pokoji se sto dalšími poutníky a podruhé, protože na ni už nezbude místo, dokonce v márnici. „Šla jsem tu cestu sama, člověk by ji měl jít sám. Aby se někam v životě posunul, musí naslouchat svému vnitřnímu světu a najít klid. Uvědomila jsem si, že jsem snad nikdy v životě nebyla jediný den bez lidí. Neustálý kontakt s ostatními člověku neumožní, aby našel správné spojení sám se sebou.“

S manželem Tomášem žije od svých osmnácti let. Když večerně vystudovala právnickou fakultu, překvapila celé okolí. Se dvěma dětmi a paní na hlídání odjela do Londýna. Studovala a pracovala, poté sbírala zkušenosti – ve stejném složení – ještě ve Frankfurtu a Paříži. Dnes vede přední českou advokátní kancelář, která kvalitou svých služeb již léta patří do první trojky. Jejím klientem je i pátý nejbohatší člověk světa, Ind Lakshmi Mittal. „Na cestě do Santiaga de Compostela jsem si uvědomila, že dokážu dojít pěšky až na konec světa, neumřu, když budu půl dne bez jídla, pití nebo strávím noc bez střechy nad hlavou. Když někam jdu, nikdy nepochybuji o tom, že dojdu.“

„Vnitřní síla mi nikdy nechyběla, jen jsem si ji tam lépe uvědomila. Potkávala jsem poutníky, kteří se strachovali, že neseženou ubytování, že jim cestou dojde jídlo. Já jsem často vyrážela pozdě odpoledne na další patnáctikilometrový úsek a nocleh jsem vždycky našla, i když to někdy bylo dobrodružné. Důležité je nebat se a ty nevšední chvíle si užívat.“

To bylo na pouti. Ale v životě jde někdy o víc. Když máte náročné cíle, nemáte strach, že vám to nevyjde?

Nikdy mě nenapadlo, že něco nevyjde. Když si stanovíte velké cíle, může se vám stát, že jich nedosáhnete a zůstanete při zemi. Když si ale stanovíte cíle přízemní, zůstanete při zemi zcela zaručeně. Pravděpodobnost úspěchu závisí na tom, jak moc chcete a jak moc věříte. Často se bezhlavě pouštím do téměř nemožných věcí s tím, že se určitě povedou a vůbec o tom nepochybuji. Věřím tomu, co napsal Paolo Coelho: Když si člověk něco opravdu přeje, celý vesmír se spojí, aby mu pomohl.

Máte takové vnitřní přesvědčení už od dětství?

Vlastně ano. Jako malá holčička jsem viděla film o Tahiti a moc se mi líbilo, jak tam tančí krásné Tahitanky v sukních z kytiček. V dětské naivitě jsem začala šetřit na letadlo, že tam doletím. Potom mi soused Kája řekl, že se letadla nedají koupit,

Co radí podnikatelům? „Ošetřit si věci smluvně a chodit za právníky dříve, než vyvstane problém. Ten je zpravidla dvojího druhu. Buď chybí smlouva, nebo je špatně napsaná. Možná narazíte na neseriózního partnera. Vždy pomůže spolupráce s dobrými právníky. Pomůže vám dávat si pozor, jak a s kým uzavíráte smlouvy.“

a můj svět se zhroutil. Když jsme měli jet s rodiči na dovolenou, nechtěla jsem jinam. A tak mi namluvili, že jedeme na Tahiti. Pochopitelně jsme jeli jen do Jugoslávie. Jenže ještě než jsme dorazili k moři, starší brácha vše prozradil a já byla strašně zklamaná. Byly mi tři a ten rok jsem se naučila v Jugoslávii plavat. Po pěti dnech jsem plavala tak daleko, že jsem se málem utopila. Když mě zděšený táta vytáhnul na břeh, prý jsem mu řekla: Já jsem plavala na Tahiti, tatínku... Už tehdy jsem nevnímala překážky. Nenapadlo mě, že by něco nebylo možné.

A dostala jste se už na Tahiti?

Vidíte, ještě ne! Jednou tam musím... (smích)

Vladimíra Glatzová získala obdiv za to, jak skloubila rodinu s kariérou. Ona však jde ještě dál. Tvrdí, že ženy, které obstály v mateřské či manželské roli, získaly určité kvality, které jim v práci pomáhají. V některých ohledech jsou určitě schopnější než muži. „Ženy uvažují jinak než muži, vnášejí nové pohledy i do řízení. Mají lepší schopnost sledovat více cílů zároveň, také postupují diplomatictější a méně přímočaře. Jednání za účasti žen nejsou tak vyhrocená. Nejsem ale rozhodně žádná feministka a nemám ráda prosazování žen a jejich práv za každou cenu. Celkově si myslím,

že každá žena udělá nejlépe, když se do kariéry moc nehrne a věnuje se rodině. Musí v tom být ale sama šťastná – a takových je nás bohužel čím dál méně. Všude vidíme ty vzory hrdinek – ve filmech i v politice – ženy-policejtky, ženy-prezidentky, ženy-manažerky, a chceme být také takové. Žena-laskavá manželka v domácnosti už není in.“ Je to tak správně? Kdo ví...

Proč je tak málo žen na vysokých postech? Kvůli rivalitě mužů?

Ne, muži nás nedusí. Ale ženy často dosáhnou seberealizace v mateřství. Zažila jsem v práci několik ambiciózních dívek, u kterých jsem byla přesvědčena, že se vrhnou na kariéru. Najednou měly dítě a práce šla úplně stranou. Prostě byly naplněné. Když žena porodí dítě, často už nehledá smysl života, netouží po vysokých pozicích. Najde to v mateřské roli. A pak samozřejmě má také omezené časové možnosti.

Jak jste na tom vy?

Já časové možnosti omezené nemám. (Smích) Věřím, že všechno stihnu, a když je to důležité, tak to opravdu stihnu. Ale vždy si do programu zařadím něco, co už nestihnu. Nevím, proč to dělám, ale dělám to zřejmě zcela plánovitě. Hodně pracuji (opravdu hodně, klidně třeba do tří do rána), čtu,

hraji divadlo, jezdím na koni – dříve jsem stíhala i jezdit na závody, ale teď, když se mnou už nezávodí synové, jsem raději začala běhat. Maratony. A k tomu samozřejmě rodina. Určitě mi pomáhá, že moc času neprosím. Myslím, že šest hodin denně člověku úplně stačí, spát víc považuju za ztrátu času.

Vaši kolegové říkají, že neznáte pocit únavy. Necítíte ji, nebo si ji nepřipouštíte?

Nevím, necítím ji. Možná někomu je dáno, jinému ne. Dříve jsem pasivitu u lidí odsuzovala, teď už je víc chápu a vážím si, že mám tolik energie. Snad je to tím, že tak moc chci tolik věcí dokázat. Když běžíte maraton, taky podáváte nadlidský výkon, ale prostě chcete, a tak únavu necítíte. Jak říkal Zátopek: Když nemůžeš, tak přidej. – To vážně funguje. Můj život je vlastně taky takový maraton. Nevím, je-li to tak správně, nebo ne, ale tak to zkrátka mám.

Myslíte, že už jste za vodou? Dnes máte finanční zázemí. Nenapadne vás, že se to může zvrátit?

Moc o penězích nepřemýšlím, vydělávám je, utrácím je, ale spíš je považuju za vedlejší produkt své oblíbené činnosti a investovat moc neumím. Investovala jsem většinu do akcií, všechny mé

Nezná pocit únavy, snad proto, že je stále v pohybu. Nejráději cestuje s batohem na zádech. Dříve se věnovala jízdě na koni i závodně, dnes už jen pro radost. Na cestách se ráda přizpůsobí tamní kultuře.

Nedávno si šarmantní advokátka dopřála duchovní osvěžení během výstupu na Mount Everest. V Káthmándú strávila svůj poslední „líný den“.

soukromé úspory se teď samozřejmě znehodnotily. Jak bych na to měla reagovat? Nemůžu se přece zlobit, krize postihla všechny. A já zrovna teď ty peníze nepotřebuju a věřím, že za pár let bude mít mé portfolio zase svou hodnotu. Klasika – nepřipouštím si, že by to mohlo dopadnout špatně.

Tento týden jste byla vyhlášena pátou nejvýznamnější ženou českého byznysu. Míváte také někdy pocit, že se vám nic nedaří?
No je je! Někdy si jako úspěšná žena opravdu nepřipadám.

A jak to řešíte?

To se nedá řešit, to se musí jen vydržet. Takové období musí někdy skončit, i když to člověku nepřipadá. Na pouti do Santiaga de Compostela přichází asi po tři stech kilometrech nejtěžší část cesty. Dvě stě kilometrů nekonečné a ubíjející roviny. Šest dnů jdete a vidíte jen samá pole, občas strom. Pořád čekáte, kdy se zjeví vesnice, po pár hodinách chůze už ani nevěříte, že tímto směrem nějaká vůbec existuje. Někteří poutníci tento úsek vynechávají, nechají se svést. Já jsem si řekla, že to k té cestě patří a že bych ji měla přijmout se vším všudy. Platí to tak v celém životě. Možná mi těch dvě stě kilometrů dalo nejvíc z celé pouti. Člověk si ty nepřijemné úseky musí projít a prožít: co tě nezabije, to tě posílí. Na konci vždycky čeká něco hezkého. Na svatojakubské pouti to byla po nudné vyprahlé rovině zelená a krásně zvlněná Galicie se svými kaštanovými alejemi a eukalyptovými háji.

A tohle všechno má své obdoby v životě i v práci. A snad i v investování. Člověk to jen nikdy nesmí vzdávat, přestat se snažit a věřit si.

Letošní rok je pro ni zlomový. Kancelář Glatzová a Co. přijala nejvíce partnerů v historii. Vyplynulo to ze situace, mimo jiné z rekordního nárůstu klientů. Celkem zaměstnává už šedesát lidí. Ale neusíná na vavřínech. Nikdy. Chce jít pořád dál. „Vždycky mě láká dovědět se, co bude za tím kopcem, až ho přeжду,“ zdůrazňuje. „Poslední dobou si ale myslím, že bych se měla víc radovat z toho, co je teď, méně se soustředit na budoucnost a dosahování cílů. Na své pouti jsem se zpočátku stále dívala do průvodce, kolik zbývá ten den ujít kilometrů, rozmýšlela, jak rychle půjdu, kdy už budu v cíli... prostě návyky z běžného života. Sledovala jsem i čas, než jsem postupně začala chápat, že nejde o rychlost, že to není závod. Že cílem je přece ta cesta.“

Patříte mezi největší české advokátní kanceláře. Láká vás být tou první?

Nespěchám, nechceme unáhleně růst. Je třeba si stanovit priority, v čem chcete mít prvenství. V kvalitě? Ve spokojenosti zaměstnanců? Ve velikosti? V zisku? Tato prvenství se vzájemně vylučují, nelze jich dosáhnout všech zároveň, takže si musíte vybírat. Velikost rozhodně není to nejdůležitější – kvalita, spokojenost lidí a etika prostředí jsou přednější. Našimi klienty jsou velké firmy, které mají ty nejvyšší nároky. Nechtějí jen právní analýzu, potřebují

opravdového poradce, který porozumí jejich obchodnímu problému, provede je transakci, najde jim řešení šité na míru. Proto si nové lidi vybíráme obzvláště pečlivě, což některé jiné kanceláře nedělají. Sázejí na kvantitu a pak své zaměstnance neuhlídají.

Jak si je vybíráte vy?

Musejí být přístupem a charakterem stejná krevní skupina. Přijímáme hlavně mladé lidi, koncipienty, které si pak vychováváme. Letos jsme se také rozšířili o tři partnery, a to byl zásadní krok. Vybrat si někoho za partnera totiž neznamená jen dělit se s ním o zisk. Znamená to, že ho už nemůžete kontrolovat, a pak, což je zásadní, nechat ho samostatně vést koncipienty, a vnášet tak vlastní osobnost a přístup do filozofie kanceláře. Každý nový partner proto musí být nejen skvělý právník, ale musí mít i dobré lidské kvality a kulturu osobnosti, jinak se úroveň kanceláře zákonitě rozmělní.

Máte už plán, kam byste ještě chtěla svou kancelář posunout?

Mým cílem je pokračovat v dosavadním trendu a společně se svými partnery budovat stabilní firmu, která přežije svého zakladatele. Ale to zdaleka neznamená, že bych chtěla přejít do útlumového režimu. Práce mě pořád ještě moc baví. Chci jen, aby kancelář nebyla tolik spojována s mou osobou, neustrnula a měla možnost sledovat nové trendy. A noví partneři jsou přece jen schopni je vnímat lépe než zakladatelé.

Vladimíra Glatzová

45 LET, V DANÁ ZA TOMÁŠE GLATZE, DVA SYNOVÉ (22 A 19 LET).

- PRVNÍ DÁMA ČESKÉ ADVOKACIE ZALOŽILA KANCELÁŘ GLATZOVÁ A CO. V ROCE 1994.
- PŮVODNĚ CHTĚLA BÝT NOVINÁŘKOU. „DODNES MĚ FASCINUJE POPSAT JEDNODUCHÝM ZPŮSOBEM SLOŽITÝ PROBLÉM. ABY TO BYLO JASNÉ, KRÍŠTALOVĚ PRŮZRAČNÉ.“
- ZBOŽŇUJE CESTOVÁNÍ. NAPOSLEDY BYLA V NEPÁLU NA TŘÍTÝDENNÍM TREKKINGU KOLEM MOUNT EVERESTU V NADMOŘSKÉ VÝŠCE 6 000 METRŮ.
- HRAJE AMATÉRSKÉ DIVADLO – NEJČASTĚJI V SOUSEDSKÉM SBORU. „JE TO SPÍŠ RECESE NEŽ OCHOTNICKÉ DIVADLO. KDYŽ MÁ NĚKTERÝ Z ČLENŮ NAROZENINY, PŘIPRAVÍME PRO NĚJ PŘEDSTAVENÍ. A KAŽDÉ HRAJEME JEN JEDNOU – KAŽDÁ PREMIÉRA JE ZÁROVEŇ DERNIÉROU. KE ČTYŘICETINÁM JSEM DOSTALA MUZIKÁL CÍKÁNI JDOU DO NEBE. NA ZAHRADU PŘIJELI Z LESA NA BRYČCE TAŽENÉ KONĚM, V RUKOU POCHODNĚ. BYLO TO FASCINUJÍCÍ A VÝPRAVNÉ VYSTOUPENÍ. A VLONI JSEM MĚLA NA ZAHRADĚ KARNEVAL V RIU.“ NA DIVADELNÍCH PRKNECH JI MŮŽETE VIDĚT I VY, TEĎ PŘÁVĚ HRAJE S DEPRESIVNÍMI DĚTMI V DÜRRENMATTOVĚ HŘE NÁVŠTĚVA STARÉ DÁMY.

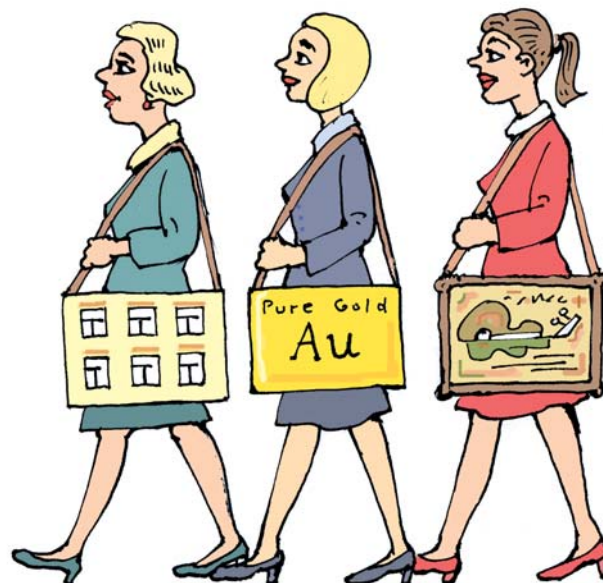

Foto: Isija

Kam s nimi – a kam raději ne

Média nás v poslední době zavalují titulky jako „Finanční krize na hranicích Česka“, „Nejhorší hospodářské krize od 30. let“ a tak podobně. Máme propadnout panice? A kam v této pohnuté době s penězi? Jak investovat a neprodělat?

Sledujeme-li vývoj světových finančních a kapitálových trhů, může nás snadno svést představa, že ze všeho nejlepší je dát peníze pod matraci nebo na spořicí účet (což je téměř totéž) anebo nakoupit zlato, případně jiné drahocennosti. Vždyť akcie padají, dluhopisy nesou malé výnosy (jen o málo lepší než ony zmíněné nikterak příliš atraktivní spořicí účty) a poslední dobou již není jistý ani dříve zdánlivě bezpečný recept na snadné a rychlé zbohatnutí: nemovitosti.

NEMOVITOSTI – DOBRĚ UŽ BYLO

Začneme právě s nimi, protože nemovitosti si mezi českou veřejností získaly obrovskou popularitu. Není divu: žádná z nyní žijících generací nepamatuje výrazný pokles cen nemovitostí, ke kterému došlo začátkem 30. let minulého století. Statistiky z tohoto období jsou kusé, a tak lze jen zhruba odhadnout, že ceny spadly během několika let (1929–1932) přibližně o třicet až padesát procent. Ještě předtím klesaly ceny nemovitostí v období prudké poválečné recese začátkem 20. let 20. století.

Není tedy univerzálně pravda, že ceny bytů a domů musejí bezpodmínečně růst. Příznivý (z hlediska majitelů) vývoj cen během prakticky celého dlouhého období 1933–2007 byl dán víceméně shodou historických okolností: vlády během této doby totiž pumpovaly peníze do ekonomiky horem dolem. Vláda první republiky, protektorát, komunisté, demokratické vlády po roce 1990 – všechny měly velmi odlišné rysy, ale jednu společnou vlastnost: zasloužily se o inflační růst měnové zásoby. A protože růst objemu peněz v ekonomice se obvykle přelévá do cen, není divu, že nemovitosti rostly na hodnotě tak, že celé generace nepamatuji nic jiného.

V jakém stadiu vývoje je ovšem česká ekonomika nyní? Předchozí mnohaletá stimulace finančních trhů cestou nízkých úrokových sazeb, dotací a daňových zvýhodnění udělala své: objem hypoték a podobných úvěrů rostl mezi lety 2002–2007 průměrným ročním tempem zhruba 34 procent meziročně. Roste-li takto poptávka po bydlení, má to za následek i růst nabídky.

Stavební výroba má ovšem z pochopitelných fyzických důvodů značné zpoždění za tvorbou úvěrů. Úvěr lze vytvořit vyplněním žádosti a zadáním několika příkazů do počítače. Budovu je nutno navrhout, postavit, vybavit, zkolaudovat a prodat. Časové zpoždění fyzické výroby za tvorbou úvěrů je hlavním důvodem růstu cen nemovitostí v dobách úvěrové konjunktury.

Je tedy na řadě otázka, jak se nynější „hospodářská krize“ podepíše na cenách nemovitostí. Především je nutno konstatovat, že žádná hospodářská krize u nás není a nebude – o tom později. Hovoříme pouze o zpomalení tvorby úvěrů. V srpnu 2008 činil růst hypotečních a jiných úvěrů na bydlení „pouze“ 26,3 procenta oproti srpnu 2007. Tedy stále velmi robustní dvojciferný růst – a hledme, jak zareagoval trh s nemovitostmi!

Ceny až na výjimečné lokality už dále nerostou. V mnoha oblastech od počátku roku 2008 již poklesly a první developer začal se snižováním cen nových bytů. A jestliže na pouhé mírné snížení tempa růstu reagovaly ceny bytů okamžitým zastavením růstu, jak asi budou reagovat, až hypoteční trh doopravdy zpomalí? Třeba na pouhých pět až šest procent meziročně, což je typická hodnota růstu ve vyspělých západních zemích.

Vyplatí se dnes koupit si byt? Záleží na účelu. Pokud si pořizujete byt za účelem bydlení, máte na vybranou: čekat rok či dva, až ceny klesnou, anebo „do toho“ jít hned. Záleží na vašem rozhodnutí, zda je lepší strávit ještě nějakou dobu v provizoriu, anebo zaplatit poněkud přemrštěnou cenu. Provizorium se může negativně promítnout na partnerském a rodinném životě, nynější vysoké ceny bytů vám provětrají peněženku. Máte možnost si vybrat.

Pokud si vyberete variantu nečekat, dejte velký pozor, od koho kupujete. Málokdo si uvědomí, že při koupi nedokončeného bytu nesete dost dlouhou dobu kreditní riziko developerské společnosti. Jinak řečeno: když si pořídíte byt a společnost, která jej staví, zkrachuje před vkladem vašeho vlastnického práva do katastru nemovitostí, můžete přijít o peníze. Zatím jde spíše o teoretické riziko, ale existují

developerské firmy, jejichž finanční stabilita je mírně řečeno vratká. Pozor na to.

Na rozdíl od dob nedávno minulých není v současné době dobrým nápadem koupit byt za účelem pronájmu. Platí to přinejmenším pro Prahu. Hrubá míra výnosu z pronájmu nemovitostí se pohybuje kolem čtyř procent, což po odečtení nákladů znamená menší zúročení než na spořicí účtu! Kdo by dnes chtěl byt na hypotéku a těšil se na příjmy z pronájmu, bude zklamán: zjistí, že by případného nájemníka dotoval. Tedy – pokud by slušného nájemníka vůbec sehnal.

DANĚ – TÁTO, JÁ TEN GRUNT NECHCI!

Další časovanou bombou jsou daně. V připravovaných návrzích změn daňových zákonů se totiž objevuje možnost zpřísnění daňových podmínek při prodeji nemovitostí. Ty by mohly mít hluboce negativní dopad na výnosy jejich majitelů. Tato změna by se týkala všech, kdo by chtěli po roce 2010 nemovitosti prodávat. Jedná se totiž o zrušení tzv. časového testu, což znamená, že daně z kapitálových výnosů by platily všichni bez ohledu na to, jak dlouho měli prodanou nemovitost ve svém vlastnictví. Člověk si tak musí vzpomenout na Járu Cimrmana a hru Vizionář: „Ten náš grunt, tatínku, ten náš velkej grunt – ten já nechci!“

SVĚTOVÁ EKONOMIKA – HROZÍ KRIZE?

Plány ministerstva financí by mohly budit větší paniku než například pokles burzovních indexů. Akciové trhy se totiž časem vzhoupí a přijdou zpět k rozumu. Když už je řeč o akciích – výprask, jaký schytaly burzy v nejrůznějších částech světa, se hned tak nevidí. Koncem října 2008 ztrácel světový akciový index MSCI World meziročně přes 46 procent! Mnohé trhy pozbyly více než polovinu hodnoty, a to nejen rizikové trhy, jako například Čína, Brazílie nebo Rusko, ale i eurozóna nebo skandinávské burzy!

Takovýto pokles samozřejmě nahání hrůzu a vyvolává otázky, zda se přece jen neblíží nejhorsí hospodářská krize od éry Velké deprese 30. let 20. století. Ale nic takového se neblíží. Jen senzacechtiví

V důsledku paniky a stresových hormonů jsou nyní akcie rekordně levné. Svůj podíl na tom možná má i fyziologie většiny makléřů (mužů). Inteligentní investor (investorka) může této situace využít.

Foto: Profimedia

Během let 2007–2008 zkrachovalo v USA všeho všudy 0,30 procent bank. Záchrané akce americké vlády i vlád řady evropských zemí jsou zhusta kritizovány, bez nich by však patrně byla vážná bankovní a zřejmě i hospodářská krize neodvratnou realitou.

novináři prahnou po zvučných titulcích a vyděšení investoři jednají jak nemyslicí stádo splašených lumíků. Pokud se na situaci podíváme s chladnou hlavou, zjistíme, že měnová politika centrálních bank je dnes zásadně odlišná od roku 1929 nebo 1930. Tehdy fungoval zlatý měnový standard. Termín „zlatý standard“ zní dobře, ovšem jen pokud nevíme, co obnáší. Na přelomu 20. a 30. let minulého století znamenal prudké omezování peněz v oběhu. Centrální bankéři se totiž snažili udržet kurz měny vůči zlatu. Z ekonomiky, kde bylo příliš mnoho peněz, se snažili přebytečné finance odčerpát. Výsledkem byla obrovská úvěrová krize, jen v samotných USA zkrachovala asi třetina všech bank.

Během let 2007–2008 zkrachovalo v USA všeho všudy 0,30 procent bank. Záchrané akce americké vlády i vlád řady evropských zemí jsou zhusta kritizovány, bez nich by však patrně byla vážná bankovní a zřejmě i hospodářská krize neodvratnou realitou. Podíváme-li se na období skutečné Velké deprese, zjistíme, že se ekonomika tehdejšího Československa propadla v nehlubším bodě krize o 19,2 procenta z úrovně roku 1929. Toto číslo uvádí historik Niall Ferguson v knize The Cash Nexus. Německá ekonomika tehdy poklesla o 22,6 procenta, francouzská „jen“ o 18,1 procenta.

Americká ekonomika ztratila během let 1929–1933 celkem 26,5 procenta výkonnosti, protože prezident Hoover velmi nerozumně zvýšil daně. Nezaměstnanost vzrostla do dvojciferných hodnot a ještě v roce 1939 dosahovala 17,2 procenta; prezident Roosevelt totiž ve zvyšování daní ještě nerozumněji pokračoval a koncem 30. let „vyrobil“ ještě jednu menší krizi.

Ano, to byla skutečná krize. Jak se s ní srovnává nynější globální recese? Hospodářský růst USA a eurozóny na rok 2009 se odhaduje kolem 0,6 procenta. I kdyby tento odhad měl být nadsazený, stále se jedná o zásadní rozdíl mezi

skutečnou hospodářskou krizí a pouhou recesí. Svět se od 30. let 20. století změnil: přístup k řešení ekonomických problémů dříve a nyní lze přirovnat k medicíně před objevem antibiotik a poté. Díky pokrokům v ekonomické teorii měnové politiky jsou v poválečné době hospodářské recese kratší, mělčí a méně časté – zejména poslední zhruba čtvrtstoletí bylo natolik hladké, že lidé na výskyt recesí téměř zapomněli a o to více nyní propadají panice z „hospodářské krize“.

AKCIE – MUŽSKÉ HORMONY V PANICE

Podíváme-li se na nynější situaci střízlivě a s chladnou hlavou, dojdeme k možná překvapivému závěru. Úspěch na burzovním parketu může u makléřů a spekulantů způsobit kladnou zpětnou vazbu podobného typu, jaká byla pozorována u různých sportovních odvětví: úspěch zvyšuje hladinu testosteronu, ta vede k agresivnějšímu a rizikovějšímu chování, které může přinést ještě lepší výsledky, uvádí doktor John Coates z univerzity v Cambridge. „Testosteron zvyšuje soutěživost a agresivitu, což samcům pomáhá v reprodukčním chování. Nyní se tento starý biologický systém uplatňuje v novém prostředí vytvořeném lidmi.“

Zvýšená agresivita může pomoci tehdy, když se trh vyvíjí příznivě. V opačném případě nastupuje stresový hormon kortizol. Ovlivňuje náladu, paměť a chování. Důsledkem může být nejistota, ztráta kontroly a prostředí naplněné stresem – což ve světle posledního vývoje burz zní velmi povědomé!

V důsledku paniky a stresových hormonů jsou nyní akcie rekordně levné. Svůj podíl na tom možná má i fyziologie většiny makléřů (mužů). Hodnoty „earnings yield“ (procentní míra výnosu akciových trhů) se pohybuje od 10 do 17 procent – srovnáme tyto hodnoty s nevalným úročením účtů a pevně úročených cenných papírů. Inteligentní investor (investorka) může této situace využít.

Investice s nejvyšším výnosem? *Zdraví!*

Když se s **Renatou Jenšíkovou** bavíte o investování, peníze ji napadnou až v poslední řadě. „Vzdělání, rodina, výběr práce, která vás bude bavit. A hlavně zdraví. Do toho všeho se v každé době vyplatí investovat a zhodnocení se zaručeně dostaví,“ říká žena, která devět let působila v médiích, až před šesti lety zakotvila jako mluvčí Fakultní nemocnice Plzeň. Nemocnicí projde každoročně přes milion pacientů, má čtyři tisíce zaměstnanců a obrat převyšující čtyři miliardy korun. Slušná firma, co říkáte? A jako úspěšná firma se také chová. Patří k nejlépe hospodařícím velkým nemocnicím v tuzemsku. Dá se vůbec i v takovém odvětví, jakým je zdravotnictví, vydělat?

V poslední době stále více klientů vyhledává raději soukromého lékaře, kde očekávají osobnější přístup a komfortnější péči. Neobáváte se, že ztratíte důležité pacienty?
Ne. Privátní ambulantní praxe a nové soukromé nemocnice nabízejí péči hlavně v základních a finančně lukrativních oborech typu estetické medicíny. Náročnější léčbu, například onkologickou, většinou nezajistí. Ta zůstává doménou zařízení, která mají kvalifikované lékaře, drahé vybavení a soustředí dostatečný počet pacientů s určitou diagnózou. Tady máme své pevné místo. I když to zní paradoxně, v medicíně je rutina – v nejlepší slova smyslu – předpokladem pro kvalitní a ekonomickou léčbu. Krajské a fakultní nemocnice nabízejí pod jednou střechou často téměř vše, co nemocný potřebuje. Obecně lze říci, že se mění způsob komunikace mezi zdravotníky a nemocným. Pacienti jsou informovanější, očekávají jednání podobné klasickému klientskému systému třeba v bance. To je patrné zvláště u mladých lidí. Možná je tento vývoj v privátní sféře trochu dynamičtější než ve velkých nemocnicích, a to pak asociuje spojování komfortní péče s privátní sférou.

Spoléháte jen na nutnost péče, která vám přivede pacienty, nebo umíte i jinak přilákat náročnějšího klienta?

Nemocnice, včetně té naší, už zpravidla nabízejí pokoje s nadstandardním vybavením. Loni jsme otevřeli nový pavilon pro Gynekologicko-porodnickou kliniku a Neonatologické oddělení s komfortem pro hospitalizované i špičkovým přístrojovým vybavením.

Klienty si jako každá ambiciózní firma musíte předcházet. Jaká je současná nejluxusnější služba ve vaší nemocnici?

Nejpříjemnější je jistě chvíle, když lékař řekne: „Jste v pořádku, zdravá, můžete jít domů.“ O luxusu je složité hovořit, schází-li zdraví. Ovšem nejvyšší komfort, a to jistě bude dámy zajímat, nabízí právě naše Gynekologicko-porodnická klinika v péči o ženu i o dítě.

Znamená pro české nemocnice vstupem do Evropské unie jakoukoli povinnost směřem ke zkvalitnění jejich služeb a komfortu?

Naše legislativa garantuje stejnou péči pro všechny nemocné. Zdravotnická zařízení však mohou nabízet nadstandardní služby – například ubytování na pokoji hotelového typu. A to my děláme. Zdravotní péči nabízejí velké tuzemské nemocnice na úrovni srovnatelné s evropským standardem.

Vyplatí se do zdravotnictví investovat? A pokud ano, jaký segment považujete za nejatraktivnější z hlediska výnosu do budoucna?

Navzdory zažitým stereotypům v myšlení považuji medicínu za poměrně lukrativní obor. Každý je totiž potenciálním pacientem a každý si formou zdravotního pojištění pravidelně předplácí čerpání této služby. S ohledem na demografické prognózy a stárnutí populace chybí dořešit systém péče o seniory. Tam vidím velký prostor pro rozvoj nejrůznějších služeb a investování. Navíc tato oblast je relativně přístupná potenciálním investorům s ohledem na přiměřený objem vložených prostředků i předpokládanou návratnost, a to zejména ve střednědobém, případně dlouhodobém horizontu.

Text **Nicol Gale**
Fotografie **archiv**

BIRDS BY TOIKA

Více než třicet pět let vytváří Oiva Toika nové přírůstky do signované série Birds by Toika. Finové je nazývají malými zázraky života a zbožňují je. Každý ručně vyrobený kus je originál a nejtřípčtější dekorace parapetů finských interiérů.

Skleněné umění severu

Nezasvěcený by značku **littala** už podle názvu přiřadil k území Itálie, znalci si ji však nezamění. Ve Skandinávii představuje finský výrobce nadnárodního hrdinu, který dobyl takřka celou Evropu. Je libo půvabné kousky tamních mistrů, jakými jsou Alvar Aalto, Tapio Wirkkala, Harri Koskinen nebo Stefan Lindfors?

ALVAR AALTO

Kolekce váz Alvara Aalta oslavila loni již 70. narozeniny. Vyrábí se v mnoha odstínech a velikostech. Tvarem symbolizuje členitost finských ostrůvků.

CLARITAS

Monumentální váza z litého skla vznikla před dvaceti lety a už se objevuje na sběratelských aukcích. Timo Sarpaneva ji navrhl pro **littala Art** kolekci.

KARTIO

Čistotou návrhu karafy Kartio upoutal Kaj Franck už v roce 1958. Kolekce geometricky jednoduchého skla pro každodenní použití přežívá všechny módní trendy.

COOL JOE, SNOWBALL, IPPY THE HIPPIE

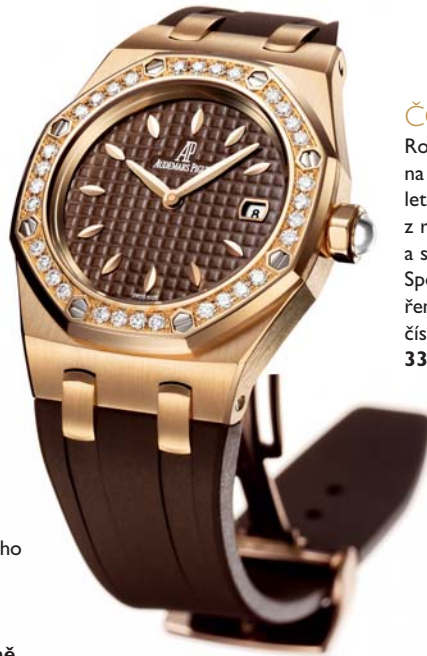
Každý z nich je vyhraněná osobnost. Mladá návrhářka Anu Penttinen konkuruje mistrům finského designu s povznesenou lehkostí.

Prodejny v ČR:
Designor, Stará Celnice, náměstí Republiky, Praha I
Nordin, Údolní 4, Brno

KRAJTA STŘEŽÍCÍ DIAMANTY

Kožený řemínek modelu Lady Serenade Karree je vyroben z neobvyklého materiálu. Německý výrobce Glashütte Original vsadil na kůži z krajty. Dokonale doplňuje kakaový číselník a pouzdro z růžového 18karátového zlata posetého brilianty. Uložený automatický strojek pochází z vlastní výroby. **622 500 Kč Hodinářství Bechyně**

ČOKOLÁDOVÉ POKUŠENÍ

Royal Oak od Audemars Piguet se drží na výsluní již od roku 1972. Manufaktura letos představila dámskou verzi s pouzdem z růžového 18karátového zlata a s osmihrannou lunetou se 32 brilianty. Sportovního ducha podtrhuje kaučukový řemínek stejné čokoládové barvy, jakou má číselník. Hodinky skrývají quartzový strojek. **330 000 Kč La Boutique Suisse**

Oslňující časomíra

Podobně jako vzácné šperky zdůrazní půvab svých majitelek. Kvalitní hodinky vás nejen zkrášlí, ale mohou být i dobrou investicí.

INVESTICE DO POKLADU

Hodinky, které opouštějí manufakturu Jaeger-LeCoultre, patří ve světě k opravdovým a žádaným lahůdkám. Důkazem je jedinečný model Gyrotourbillon I v limitované edici pouhých 75 kousků. Tento platinový model se strojkem na ruční nátah nabízí osmidenní rezervu, věčný kalendář s dvojicí retrográdních ruček, indikaci astronomického času a samozřejmě sférický tourbillon. **10. května 2008 byly vydraženy v aukci Antiquorum za 415 000 CHF.**

NÁDECH NEVINNOSTI

Modelem Da Vinci Precious Stones reaguje IWC na dámskou poptávku po hodinkách se soudkovitým designem. V pouzdře z 18karátového zlata se 106 brilianty je uložen automatický strojek s funkcí velkého data, které je zobrazováno ve dvojici apertur. V růžovém provedení na růžovém saténovém řemínku. **644 800 Kč Hodinářství Dušák**

SEBEJISTÁ ŽENA SILNÉ ZNAČKY

Renomé a hodnota značky se odvíjí nejen od jejích úspěchů, ale také od rejstříku světových jmen, které ji prezentují. Toho si je vědom i světový výrobce hodinek TAG Heuer. Ve výčtu svých nositelek se pyšní známými tvářemi, jako je Maria Sharapova, Tiger Woods, Lewis Hamilton nebo svůdná Uma Thurman. Ta je ambasadorem značky již od roku 2005. Na obrázku pózuje s ocelovým chronografem Formula 1 zdobeným diamanty. **54 900 Kč Watch De Luxe**

Investice do hodinek jsou stále populárnější cestou ke zhodnocení peněz, ale i pro radost. Díky zvyšující se poptávce po limitovaných edicích renomovaných hodinářských značek se i v Praze uskutečnila první burza náramkových a kapesních hodinek. 30. 11. se tak hotel Corinthia Towers proměnil v tikající trezor. Nestihli jste ji? Nevadí, další akce se na stejném místě uskuteční za půl roku. Burzy, jako je Interchrono, jsou ve světě osvědčenou formou prezentace starších, raritních i současných hodinek z druhé ruky a platí všeobecně za velice efektivní obchodní nástroj. www.interchrono.cz

2009: *Rok buvola a recese*

Foto: Profimedia

V perfektní bouři stále probíhající finanční krize se zdá, že prognózy vývoje ekonomik USA a eurozóny pro příští rok jsou jako včerejší zprávy. Prostě staré. S tím, jak se vynořují nové a nové problémy ve světě financí, a s tím, jak vlády a centrální banky přicházejí se záchrannými opatřeními, se mění i předpoklady, na kterých jsou postaveny prognózy ekonomického vývoje. Mimochodem, řady analytiků hledících do svých křišťálových koulí a čajových lístků a hledajících budoucnost ekonomik a finančních trhů rozšířili v poslední době dokonce i astrologové. Ti předpovídali, že konec krize nastane 27. až 28. den sedmého lunárního cyklu. Zdá se vám to úsměvné? I když vám řeknu, že skutečně několik finančních krizí skončilo v tomto cyklu? A kdy že to tentokrát mělo být? Na konci října.

JEDEN SVĚT NESTAČÍ

V dnešní situaci je nebezpečné jednoznačně říci „přesné“ číslo, jak porostou ekonomiky v zahraničí, a jak proto (ne)povyskočí i výkonnost české ekonomiky. Ne proto, že bych jako analytik měl strach nést svou kůži na trh, ale protože je to nefér vůči vám, klientům. Klient by totiž měl vždycky znát východiska ekonomické prognózy a především její rizika. A v současné situaci především rizika. Neboť

když znáte rizika, můžete se proti nim pojistit.

Takže jaký bude rok 2009? Podle čínského kalendáře začne rok buvola. Ten by měl být obdobím konsolidace a měl by přinést stabilitu, pokud byly provedeny potřebné akce. Poněkud vyhýbavě řečeno – „jak zasejete, tak sklídíte“. A pro sklizeň máme jednu jistotu: k popisu české ekonomiky postačí název kultovní knihy Jana Pelce: „... a bude hůř“. Otázkou je, jak moc.

Text **David Navrátil**,
Česká spořitelna
Fotografie **Profimedia**, **Istock**

Ačkoli existuje nekonečný vějíř možných scénářů dalšího vývoje na trzích, vybrali jsme čtyři, které jsou relevantní. Nazveme je „Optimismus“, „Krátká recese“, „Japonský scénář“ a temně „Deprese“. První tabulka shrnuje předpoklady růstu v USA a v eurozóně. Pravděpodobnosti scénářů se odvíjejí od opětovného nastartování fungování finančního sektoru. Neschopnost obnovy fungování finančního sektoru, případně dokonce prohloubení problému, bude postupně zvyšovat pravděpodobnost více negativních scénářů. Pravděpodobnost scénáře „Deprese“ vidíme jako nízkou, proto jej nebudeme dále rozebírat. Na rozdíl od deprese třicátých let minulého století totiž vlády nepřilévají olej do ohně. Tehdy docházelo k utažení státních financí a k růstu sazeb, pravý opak aktuálních opatření dnešních vlád a centrálních bank.

JAK TO VIDÍME MY

Analytický tým České spořitelny dává nejvyšší pravděpodobnost naplnění scénáři „Krátká recese“, který předpokládá, že se finanční sektor dostane z problémů díky opatření státu a uklidnění paniky. Tento scénář neříká, že k uklidnění dojde okamžitě. Naopak – na trzích bude pokračovat zvýšená volatilita a bude trvat výprodejní tlak, především díky odlivu peněz z hedgeových a podílových fondů, a tudíž z nutnosti přetavit aktiva do hotovosti.

Dále se podíváme na jednotlivé scénáře ve větším detailu, ale zastavme se u „Krátké recese“, které dáváme největší pravděpodobnost. Podívejme se na další možné aspekty, které je třeba zvažovat ve snaze odhalit budoucnost. Tento scénář předpokládá záporné růsty v USA a ve státech Evropské měnové unie (EMU) v první polovině roku 2009 a pak postupné oživení. To se samozřejmě odrazí ve zpomalení české ekonomiky. Po několika letech více než šestiprocentního růstu by Česko mohlo sešlápnout brzdu a zpomalit na 2,5 procenta v příštím roce. Jak bude reagovat Česká národní banka (ČNB) na tento vývoj nastavením úrokových sazeb? Jejich nastavení v české kotlíně do velké míry souvisí s tím, jak se bude vyvíjet koruna. Česká koruna má velký vliv na ekonomiku a tím i na sazby prostřednictvím dopadů na vývozce a ceny dovozů. Naše simulace, které jsou ve shodě s tím, co říká i ČNB, ukazují, že posílení české koruny o 3 % má na ekonomiku a inflaci stejný dopad jako zvýšení sazeb o celé jedno procento.

Finanční krize má jeden důležitý rys: je hnána emocemi, panikou a sentimentem. A proto vedle standardních mechanismů ovlivňujících korunu (úrokové sazby, ekonomický růst, obchodní bilance neboli mezi analytiky tolik oblíbené fundamenty) bude důležitou roli hrát to, která nálada zvíťazí. Zda zvíťazí příběh „zlepšování obchodní bilance, jakožto hlavní tahoun, posilování koruny je pryč“.

Potom koruna bude oslabovat a ČNB nebude muset uvolňovat měnovou politiku prostřednictvím sazeb tak moc. Nebo zda převáží historika „i přes zpomalení ekonomika dále konverguje, protože pořád roste rychleji než západní Evropa“ a tzv. konvergenční příběh se opět stane „módním“. Potom posílení koruny bude vyžadovat větší potřebu snížení sazeb.

Za předpokladu, že koruna zůstane zhruba stabilní kolem 25 CZK/EUR (korun za euro), ukazují naše odhady potřebu snížit sazby až na 2,25 procenta. Avšak postupné oslabení koruny až nad 26 CZK/EUR implikuje sazby na 2,8 procenta na konci roku 2009.

Dalším důležitým faktorem, který ovlivní růst ekonomiky, budou letošní mzdová vyjednávání. To, že se zpomalí vývozy, je nevyhnutelné. „Kompenzátorem“ může být spotřeba domácností. Vzpomeňme si na odboráře, kteří byli našťvaní na ČNB a ministerstvo financí: obě instituce jim přece tvrdili, že inflace v letošním roce bude maximálně 4 až 5 procent. A odboráři podle toho nastavili své mzdové požadavky. A ejhle, inflace je vyšší a ukousla mnohem více z kupní síly mezd. „Pomsta!“ se stalo heslem odborářů. Jestliže odboráři budou schopni vyjednat růst mezd zhruba na úrovni letošního roku (cca 8 procent), potom akcelerace reálných mezd (díky poklesu inflace pod 3 procenta) vykompenzuje nárůst nezaměstnanosti. Ano, nezaměstnanost poroste. Nicméně díky strnulosti trhu práce bude nezaměstnanost akcelarovat až se zpožděním, což suma sumárum urychlí spotřebu domácností. Pokud se ovšem odboráři polekají novinových titulků plných slov jako „krize“, „nucené přerušování výroby“, „recese“, „propouštění“, potom se spokojí s nižším růstem mezd (zhruba 4 procenta). A pak reálné mzdy nebudou akcelarovat, což umocní negativní dopad na spotřebu. Každá možnost má vždy vítěze a poražené. V tomto případě je první možnost pozitivní pro domácí spotřebu a růst hrubého domácího produktu (HDP), druhá pak pro profitabilitu firem.

SVĚT Č. I: OPTIMISMUS

Opatření vlád a centrálních bank brzy obnoví důvěru na trzích a dojde k rychlému nastartování fungování finančního systému, které se nijak významně nestihne přenést do reálné ekonomiky. Reálná ekonomika USA tak bude relativně málo postižená, projde jen mělkou recesí a už v prvním pololetí příštího roku dojde k oživení jejího růstu. Inflace poněkud zpomalí, ale zůstane nad cílem centrálních bank. Tato kombinace povede k poměrně brzkému zahájení cyklu růstu úrokových sazeb Fedu. U výnosové křivky dochází k rychlému a výraznému růstu strmosti, kdy útlék do kvality je vystřídán očekáváním vyššího ekonomického růstu, akcelerace inflace a sazeb. Evropa by čekala podobný vývoj jak u ekonomiky, tak u sazeb, ale jak je pro ni typické, se zpožděním v cyklu zhruba dvě čtvrtletí. Tento scénář je obecně negativní

*Takže jaký bude rok 2009?
Podle čínského kalendáře
začne rok buvola. Ten
by měl být obdobím
konsolidace a měl by
přinést stabilitu, pokud byly
provedeny potřebné akce.
Poněkud vyhybavě
řeceno – „jak zasejete,
tak sklídíte“.*

Foto: iStock

pro státní dluhopisy a nejvíce pozitivní pro rychlé obnovení růstu akcií.

V tomto světě zpomalí v příštím roce česká ekonomika na 3,5 procenta. Hlavním důvodem zpomalení bude nižší růst v EMU. Hlavním zdrojem růstu tak bude spotřeba domácností, zatímco příspěvek čistých exportů (vývozy minus dovozy) se výrazně sníží ze současných vysokých úrovní. Jak je vývoj v zahraničí a koruny důležitý? Ve druhém čtvrtletí tohoto roku vzrostla česká ekonomika o 4,5 procenta. K tomuto růstu přispěly čisté vývozy téměř šesti procentními body. Ano, to je více než sto procent! Pozitivem pro růst bude rozjezd výroby v nošovicím Hyundai a pokračující náběh přílivu peněz z fondů EU. Inflace poklesne díky absenci dodatečných nabídkových šoků (ropa, potraviny, daňová reforma) těsně pod 3 procenta. Výraznějším poklesu inflace budou bránit poptávkové tlaky pramenící z akcelerace růstu reálných mezd. V tomto scénáři očekáváme průměrný kurz na 25 CZK/EUR, což implikuje snížení sazeb ČNB na 3 procenta.

SVĚT Č. 2: KRÁTKÁ RECESE

Dojde k pozvolnějšímu zotavení finančního systému a resetu (vynulování) peněžního trhu. Ekonomika USA (následně i EMU) bude finanční krizí zřetelně zasažena, poptávka domácností poklesne stejně jako investice. Delší recese (fáze hospodářského cyklu, charakterizovaná zpomalením růstu HDP pod dlouhodobý trend, obvykle doprovázená snížením inflace a růstem nezaměstnanosti) však bude postupně vystřídána pozvolným zotavováním, které by mělo přijít již ve druhé polovině roku. Inflace klesne na úroveň cílů centrálních bank a přechodně dokonce i pod ně. Centrální banky po poklesu sazeb ze současných úrovní ponechají uvolněné sazby delší dobu. Výnosová křivka projde podobným vývojem jako v předchozím scénáři, ale se zpožděním.

Česko? Čisté vývozy rychle vymažou svůj pozitivní příspěvek k růstu HDP, růst investic prudce propadne. Růst spotřeby domácností bude pořád pozitivní

Foto: Profimedia

Co naznačuje příklad Japonska? Ekonomiky USA a EMU budou střídát období stagnací a recesí, což může trvat 5 až 15 let. Inflace výrazně klesne, a může se dokonce postupně dostat až do záporných hodnot kvůli obecně stlačené poptávce a nadbytku produkčních kapacit.

i přes vyšší nárůst nezaměstnanosti. Pozitivní efekt Hyundai se sníží na polovinu svého potenciálu (nižší odbyt). Celkově ekonomika zpomalí na 2,5 procenta. Menší absence poptávkových tlaků se odrazí v nižší inflaci. Zhoršení vývozu zastaví posilování koruny, férová úroveň koruny podle fundamentů bude kolem 25 CZK/EUR. Nižší inflace a větší zpomalení ekonomiky se podepíše na dalším poklesu úrokových sazeb až na 2,25 procenta. Tento potenciál pro snížení sazeb může korigovat větší oslabení koruny.

SVĚT Č. 3: JAPONSKÝ SCÉNÁŘ

Hlavním rozdílem oproti předchozímu scénáři je to, že bilance finančních institucí zůstane u i přes úsilí vlády a centrálních bank USA a EMU po dlouhou dobu zatíženy špatnými aktivy. Neboli finanční systém se v průběhu krize nevyčistí podobně jako v případě japonské krize ze začátku devadesátých let. Co naznačuje příklad Japonska? Ekonomiky USA a EMU budou střídát období stagnací a recesí, což může

trvat 5 až 15 let. Inflace výrazně klesne, a může se dokonce postupně dostat až do záporných hodnot (deflace – snižování cenové hladiny neboli zvyšování kupní síly) kvůli obecně stlačené poptávce a nadbytku produkčních kapacit. Centrální banky by výrazně snížily úrokové sazby. Tento scénář je pozitivní pro státní dluhopisy USA a EMU, akciový trh by déle čekal na zotavení a obnovení růstu.

A opět obrázek pro Česko. Příspěvek čistých vývozu zůstane dlouhodobě nízký, stejně jako investice. Také spotřeba domácností se dostane díky nárůstu nezaměstnanosti k nule. Ekonomika tak poroste mezi 1 až 2 % ročně. Absence poptávkových tlaků bude snižovat inflaci, oslabení koruny to však bude kompenzovat. Koruna oslabí díky absenci pozitivů z fundamentů (úrokové sazby, ekonomický růst, obchodní bilance) a většímu odlivu peněz z rizikovějších aktiv do více bezpečnějších, v tomto případě do dolaru. Slabší koruna bude snižovat prostor pro výraznější pokles sazeb České národní banky.

SCÉNÁŘEV ČÍSLECH: PŘEDPOKLADY PRO HLAVNÍ TRHY

2009	USA				EMU				FX USD/EUR	Pravděpodobnost scénáře dle analytiků ČS
	HDP	CPI	FED	10Y bond	HDP	CPI	ECB	10Y bond		
Optimistický	2,0 %	3,0 %	2,50 %	4,5 %	0,5 %	2,8 %	4,0 %	4,0 %	1,35	15 %
Krátká recese	0,0 %	2,0 %	1,50 %	3,5 %	0,0 %	2,0 %	2,0 %	3,5 %	1,30	60 %
Japonský scénář	-2,0 %	1,0 %	0,50 %	2,5 %	-1,0 %	1,0 %	1,0 %	2,5 %	1,20	20 %

SCÉNÁŘEV ČÍSLECH: DOPADY NA ČESKOU EKONOMIKU

2009	Česko				
	HDP	CPI	ČNB	10Y bond	CZK/EUR
Optimistický	3,5 %	2,7 %	3,00 %	4,3 %	25,0
Krátká recese	2,5 %	2,2 %	2,25 %	3,7 %	24,9
– se slabší CZK	2,9 %	2,8 %	2,80 %	4,0 %	26,0
Japonský scénář	1,6 %	1,5 %	1,75 %	4,9 %	25,7

Poznámky: Sazby centrálních bank (FED, ECB, ČNB) a výnosy (10Y bond) pro konec roku 2009, růst HDP, inflace (CPI) a kurz (FX, CZK/EUR) – průměr pro rok 2009

Místo schůzky: Florencie

Partnerství na nejvyšší úrovni

ERSTE
BANK
Private Banking

ČESKÁ
SPORITELNA
Jsme Vám blíž.

Díky silnému zázemí a mezinárodnímu know-how finanční skupiny Erste Bank zajišťuje Česká spořitelna svým nejvýznamnějším klientům nadstandardní, individuální a dlouhodobý servis při zhodnocování majetku:

- Profesionální a diskrétní přístup privátních bankéřů.
- Portfolia řízená individuálně zkušeným týmem portfolio manažerů.
- Nová specializovaná regionální centra v Praze, Brně a Ostravě.

Vstupte do světa investic po boku jedné z nejsilnějších střeoevropských finančních skupin.

www.ersteprivatebanking.cz

Původní obřadní
místo Sámů –
Trollholmsund

Magické kameny leží
na nejkrásnějších
místech Finnmarku

Poslední evropská divočina

Obloha se líně zbarvuje do temně modré a poslední červánky se rozplývají. Ošívám se. Teplota klesá na minus 20 °C. Venstre! pobízím rázně psí smečku a v duchu povelu stáčím spřežení doprava k malé tečce v dáli. Tři dřevěné domky uprostřed nekonečně bílé pustiny, osada Mollisjok, a Klemet, její správce, na nás čekají s vyhřátou saunou. Nespěchám do ní. Vychutnávám si úžasnou samotu na zamrzlém jezeře. Naslouchám pravidelnému psímu dechu a křupání bělostného sněhu. Přestože běžíme už pět hodin a musherským dovednostem jsem se naučila teprve včera, nechce se mi zastavit. Příjemnou únavu přebíjí pocit sounáležitosti s ledovou pohádkou. Krajinou, které se přezdívá poslední evropská divočina a kde okamžitě zapomenete na všední starosti běžného života.

Text a fotografie **Petra Doležalová**

**Ve Finnmarku
nabízí několik
husky farem cesty
do srdce arktické
divočiny.**

*Vzdělání je pro Sámy
velmi důležité, aby si
mohli hájit v parlamentě
svá práva. Jenže do škol
se chce hlavně ženám,
pánové jsou línější, a jak
mi řekla jedna redaktorka
v sámském rádiu,
„chlapi raději pasou
soby“. Vzdělanost žen
je v Karasjoku dokonce
procentuálně nejvyšší
z celého Norska.*

Geograficky se tato nejméně zalidněná oblast Norska o rozloze 8 637 km² nazývá Finnmark a leží daleko za polárním kruhem. Tady jí ale podle původních obyvatel neřeknou jinak než Země Sámů. Podle výzkumu mezinárodního genetického týmu sem tento nejstarší evropský národ přišel před deseti tisíci lety a tvoří samostatnou větev lidského rodokmenu. V době, kdy se kontinentální ledovec rozpouštěl a zmenšoval, přešli Sámové odkudsi ze severu současného Finska a začali vytvářet zemědělské osady na území dnešního Švédska a Norska.

Část národa žije stále tradičním způsobem a věnuje se pastevectví sobů. Devadesát sedm procent půdy patří státu a Sámové ji směřují se svými soby využívat. Rytmus jejich života ovlivňuje stádo. Na podzim zvířata doprovázejí do hor, na jaře pak většinou k moři. Během cesty rozbíjejí tradiční stany laavo, jen lyže a chůzi vyměnili za supermoderní skútry a čtyřkolky. Sámové moc dobře vědí, jak přežít v arktických podmínkách. Jak sami říkají: „Neexistuje špatné počasí, jen špatné oblečení.“ Proto mě v Aaltě hned po příletu z Osla můj průvodce Thorer přivádí ke staré paní, která šije boty ze sobí kůže. Pro svůj legrační tvar získaly název „nose“. Zvláštností je, že nemají podrážku, pouze vlas otočený proti sobě, aby to na sněhu neklouzalo. Jsou úžasně lehké a neuvěřitelně hřejí! Dokonce i po mnoha hodinách běhu sibiřii se psím spřežením mi není zima od nohou.

KDYŽ SE SYPE POLÁRNÍ ZÁŘE

Klemet neklamal. Správce osady nás vítá místními

delikatesami – grilovaným lososem a rozpálenou saunou. I když mu je téměř osmdesát, zůstává velmi aktivním hostitelem. Poslední léta tady žije sám, často však obveselován hosty, kterým pak vypráví zajímavé příběhy z celého Finnmarku. Příroda je tu totiž neobyčejně pestrá a lidé jako Klemet v ní umějí číst jako dříve naši předci. A to je lákadlo pro mnoho dobrodružných a romantických povah.

V deset večer se v Mollisjoku vypíná elektřina a ve stoletých srubech svítí už jen svíčky a plápolá oheň v kamnech. V malé sauně s okénkem, které zpozdválí nestyda Klemet stále kontroluje, se teplota vyšplhala téměř na sto stupňů. Přemáhám se, ale už to déle nevydržím a vyběhám do pětadvacetistupňového mrazu přímo do řeky. Páni, to je očistec! Smývám poslední stopy civilizace a kochám se pohledem na představení severského nebe. Polární záře tu předvádí akrobatické vlnění. Na chvíli zadržím dech, abych si vychutnala dokonalé ticho. Nezdá se mi to – slyším ji! Klouže se ve vlnách a připomíná zvuk písku v přesýpacích hodinách. Aurelia Borelis – tajemná záře, kterou dostali Seveřané zřejmě oplátkou za dlouhé polární noci a již předci přikládali různá znamení – vyvolává u většiny diváků odnepaměti mrazení po celém těle. Stejně tak u mě, ale ve vodě ho střídá skutečný mráz.

JAK SE ZPÍVÁ MYŠLENKA

Trnu. Mezitím Klemet začíná joikovat. Zní to podobně jako zpěv indiánů, ale trochu jemněji. Joik je typickým hrdelním zpěvem Sámů, kterým vyjadřují charakter člověka, náladu, událost nebo utěšují dítě. Každý má

Sauna v Mollisjoku je vyhlášená po celém okolí.

Klemet líčí pasti na tetřevy, které pak prodává do restaurací.

svůj vlastní joik – podle povahy; Klemetův je hodně temperamentní. Ostatně sámská hudba využívá joik velmi často, dokonce i v metalu nebo rocku, ale ne vždy tomu tak bylo. V minulosti ve spojení s bubny tvořil důležitou součást šamanských rituálů. Po nástupu křesťanství v 17. století však byly všechny projevy jiné víry včetně magického joiku zakázány. Dědečka nejpopulárnější sámské zpěvačky Mari Boine dokonce za joikování a šíření jazyka na výstrahu popravili. Snad i proto je v jejím hlasu tolik hořkosti. Mimochodem, charismatická Mari Boine si v poslední době oblíbila Čechy a už dvakrát tady vystoupila.

DESIGN Z PŘÍRODY

Je ráno, nebe úplně bez mráčku. Krmíme psy, vyjí a nemohou se dočkat, až zase vyrazíme. Letos je to naposledy, co máme smečku „půjčenou“ od

Sámové moc dobře vědí, jak přežít v arktických podmínkách. Jak sami říkají: „Neexistuje špatné počasí, jen špatné oblečení.“

Thorerovy kamarádky. Příští rok i můj průvodce povede vlastní husky farmu a od zimy začne trénovat na největší evropský závod musherů. Trasa Finnmarkslopetu měří tisíc kilometrů a závodník ji musí zdat v co nejkratším čase. Startuje s minimálně devíti a maximálně čtrnácti psy, do cíle musí doběhnout alespoň se šesti z nich. Kratší variantou je pětisetkilometrová trať, kde běží šest až osm psů v jednom týmu.

Ve Finnmarku nabízí několik husky farem cesty do srdce arktické divočiny, které vás naučí základním dovednostem mushera. Největší musherskou legendou je Sven Engholm. Závod Finnmarkslopetu vyhrál již jedenáctkrát. Před lety přišel ze Švédska jen s puškou a touhou opatřit si vlastní psí spřežení. Zakotvil v Karasjoku, správním městě Sámů. Zpočátku jen lovil a prodával divoké tetřevy.

Sněžnice a lyže vyměnili Sámové za skútry a čtyřkolky. Tradiční kroj Sámů. Polární záře vydává zvuk jako když se sype písek.

**Rytmus života
mnoha Sámů stále
ovlivňuje jejich
sobí stádo.**

Později získal od státu kus půdy, na které úplně sám vybudoval osobitý kemp. Každý srub je jiný, pro vnitřní vybavení využil břídlíci a kusy dřeva, které opracoval do neuvěřitelných postelí, houpacích židlí a stolků. I nádoby na příbory jsou zhotovené z vydlabaného kmene, lampičky se stínítkem pak z kusu kůry. Se Svenem se můžete vydat na dvou- až jedenáctidenní výpravu se psím spřežením či jen přenocovat v „designovém hotelu“ přírody.

PO STOPÁCH TAJEMNÝCH KAMENŮ

Jsme opět na cestě. Začíná se oteplovat. Je březen, za pár dní roztaje sníh a trasu pro psí spřežení pohltí řeka. Míjíme rozjařené rybáře, co právě z díry v ledu vytahují velkou tresku. O kus dál zahlédnu obrovský

*Pastevectvím se dnes
živí deset procent Sámů.
Celkově se na území
Finnmarku pohybuje
asi 79 tisíc sobů.*

*Nikdy se neptejte Sámů,
kolik sobů má jejich stádo.
Je to neslušné.*

kámen. Podobně jako Stonehenge v Anglii mu místní pro jeho tajemnou minulost přisuzují zvláštní energii. A nejen jemu. Dříve kameny využívali Sámové jako obětní místa, když tudy kráčeli do hor. Lidé to respektují, a kdo ne, může mít problém. O tom se přesvědčili i v sámském parlamentu, když chtěli převézt jeden pěkný exemplář před jeho vchod. Nejprve při vyzvedávání kamene ze břehu řeky Tany rozbili dva bagry a pak vážně onemocněl hlavní organizátor přesunu. Nakonec poslechli starého Sámů a kámen nechali na svém místě. Ať již v jejich energii věříte nebo ne, stojí za to vydat se prozkoumat je. Leží na těch nejkrásnějších a nejsilnějších místech nádherného kousku světa, který ještě člověk nestačil přetvořit.

Ledová pohádka pro dospělé

**Máte-li zimu rádi natolik, že
toužíte po její společnosti
i v noci, objednejte si noc
v ledovém hotelu v Aaltě.**

Ledové království na jednu sezónu vždy otvírají koncem prosince a přenocovat tu můžete do dubna. Každý rok vyhláší hotel jiné téma a umělci z celého

světa pro něj vytvářejí sochy z ledu. Jejich křivky zdůrazňuje barevné nasvícení, které vydává minimum tepla tak, aby byla zachována konstantní teplota okolo 0 °C. Mají tu i kapli, kde si své zmrzlé „ano“ řekne několik horkokrevných párů z celého světa.

Jako ryba ve vodě...

...se můžete cítit, aniž byste potřebovala potápěčskou výstroj nebo žábry.

Vítejte na soukromém ostrově v Dubaji ve zbrusu novém hotelu Atlantis The Palm, který připomíná scény z Pohádek tisíce a jedné noci. Apartmány Poseidon a Neptun jsou zapuštěny hluboko pod mořskou hladinu, mají tři podlaží a vaši ložnici nebo koupelnu s vířivkou dělí jen silné akrylové sklo od šedesáti pěti tisícového hejna ryb a jedenácti milionů litrů slané vody. Právě takovou náplň má ohromné akvárium, které zajišťuje jak to, aby nadměrný tlak oceánu neprovalil průhlednou zeď vašeho apartmánu, tak i nekonečnou pestrobarevnou společnost – mečouni, rejnoci, žraloci ani mořské želvy nemohou odplavat na širé moře...

www.atlantisthepalm.com

Krátké, dlouhé, státní či korporátní dluhopisy, státní pokladniční poukázky, dluhopisové fondy nebo mnohé další instrumenty s pevným výnosem by měly být základem portfolia každého investora. Dluhové nástroje totiž mohou mít mnoho podob a lze je rozlišovat podle mnoha kritérií. Tržní situace však není v tomto období příliš nakloněna jejich výnosům, a tak zůstávají na okraji zájmu investorů. Nutno dodat, že neprávem.

Přijdou znovu do módy *dluhopisy*?

Dluhopisy, graficky nádherně vyvedené cenné papíry z dob první republiky, lahodí oku spíše pro svou estetickou hodnotu. Řada dluhopisů či obligací může díky svému designu dnešní investory rovněž lákat a vybízet: tak si mne kup! V současnosti ovšem zájem o tyto cenné papíry kvůli nízkým výnosům spíše skomírá.

ZLATÁ ÉRA JE PRYČ?

V letech nedávno minulých se různé typy dluhopisů, nástrojů peněžního trhu, ale také třeba hypoteční zástavní listy, nazývané souhrnně instrumenty s pevným výnosem, těšily u Čechů značné oblibě. Tyto doby jsou však pryč. Důvody pro to jsou jednoduché. Dluhopisům svědčí (viz dále) problémy

v ekonomice a inflaci, která přímo ovlivňuje výši jejich výnosů neboli úroků. S rostoucí inflací totiž tyto výnosy rostou také. Česká republika ale tradičně patří k zemím s nízkou mírou inflace a tomu odpovídá i malé úročení a výnosy dluhových nástrojů.

Investovat do klasických dluhopisů nebo hypotečních zástavních listů (HZL), což jsou rovněž dluhopisy, jejichž vydáním banky získávají peníze na hypoteční úvěry, se vyplatilo hlavně v době před přijetím ČR do Evropské unie. Stejně jako jiné státy, které se měly stát její součástí, se totiž Česko snažilo postupně sladit vyšší úrokové sazby s unijními. Dluhopisové fondy, HZL, ale také některé fondy peněžního trhu po určitou dobu vynášely i kolem deseti procent ročně. Česká ekonomika se však

Text František Mašek, Finmag,
Jaroslav Kropáček, Česká spořitelna
Foto Shutterstock

počátkem tohoto tisíciletí postupně stabilizovala a začala vykazovat značné tempo růstu, což mělo pozitivní vliv i na výši inflace. Časem se tak i úrokové sazby vyrovnaly těm v EU a poměrně dlouho se dokonce pohybují i pod jejich úrovní. Tomu také odpovídá potenciál výnosu dluhových nástrojů.

CENY A VÝNOSY

Důvodem, proč se dluhovým nástrojům souhrnně říká instrumenty s pevným výnosem, je tzv. kupon. Ten je v podstatě vypláceným úrokem. Zjednodušeně řečeno je u těchto nástrojů předem znám výnos, který z dané investice plyne. Forma kuponu je také jedním z kritérií, podle kterých můžeme jednotlivé dluhopisy či dluhové nástroje rozlišovat. Dalšími jsou pak délka jejich splatnosti a emitent, tzn. ten, kdo dluhový nástroj vydal.

Výše kuponu se tedy rovná ročnímu výnosu. S dluhopisy se však obchoduje! A pokud je o ně zájem, jejich cena roste. Koupí-li někdo dluhopis nikoli za sto, ale 106 procent emisní ceny (nominální cena dluhopisu, za kterou je vydáván – emitován), je jeho výnos ve skutečnosti nižší. Růst cen dluhopisů tak znamená pokles jejich výnosů a naopak. Tento princip funguje u všech dluhových nástrojů. V praxi to ale často nehraje roli, protože řada investorů drží tyto cenné papíry až do jejich splatnosti.

Výnos, tj. výše kuponu, který emitent zpravidla investorovi vyplácí jednou, výjimečně i vícekrát ročně v poměrné části, vychází z aktuálních úrokových sazeb a tzv. výnosové křivky. Na ní najdeme na základě dat z trhu výnosy pětiletého, desetiletého či jiného dluhopisu. Základní úroková sazba ČNB, tzv. čtrnáctidenní reposazba, činila v říjnu 3,50 procenta. Pokud chce emitent stanovit výši kuponu, vychází z této sazby a z výnosové křivky. Obecně lze říci, že výše reposazby nám udává potenciál pro dluhové nástroje. Při její aktuální výši tak nelze očekávat výnosy například deset procent ročně.

Kromě pevně úročených dluhových nástrojů se setkáme i s dluhopisy s pohyblivou úrokovou sazbou. Jejich výnos (kupon) je dán stanovenými pravidly – může například činit dvě procenta nad stanovenou základní reposazbu ČNB (to by bylo aktuálně 5,50 %).

DŮLEŽITÉ JE, KOMU „PŮJČUJI“

Při stanovení výše kuponu hraje velmi významný vliv, kdo dluhový nástroj vydává. Kvalita emitenta, kterou vyjadřuje tzv. rating (hodnocení schopnosti emitenta hradit závazky), ovlivňuje výši kuponu – čím je emitent kvalitnější, tím je vyplácený úrok nižší a naopak. Pokud chce méně kvalitní společnost vydat dluhopis, musí investorům nabídnout vyšší úrok jako prémii za podstoupené riziko.

Stejně jako kvalita společnosti ovlivňuje výnos i úroveň dané ekonomiky. V zásadě tak platí

„obecné dluhopisové pravidlo“, které zní: čím hůře se ekonomice daří, tím lépe jsou na tom dluhopisy. Emitent (nejčastěji jím bývá stát, dále finanční instituce a firmy), který je na tom hůře, vydává dluhopisy častěji a zpravidla za horších podmínek, k nimž patří i vyšší úroky.

Při koupi dluhopisu nebo hypotečního zástavního listu se stačí řídit jednoduchou strategií, již je držet tento cenný papír do splatnosti a inkasovat za to zdaněný kupon. V zásadě platí, že když úrokové sazby rostou, dluhopisům to krátkodobě nesvědčí a mohou vykazovat i záporné výnosy. Pokud centrální banka naopak úroky snižuje, je to pro dluhopisy krátkodobě příznivé a jejich výnosy rostou.

Pro běžného investora je však „přímý“ nákup dluhopisů nereálný. Jejich nominální hodnota je velmi vysoká, často v řádech milionů korun, a objemy, v nichž se obchodují, jsou pro něj nedostupné.

Běžným investorům jsou tak tyto dluhové nástroje přístupné prostřednictvím dluhopisových fondů a fondů peněžního trhu, jež tvoří převážně krátkodobé dluhopisy se splatností do jednoho roku.

Při výběru dluhopisového fondu či fondu peněžního trhu je dobré si uvědomit, do čeho fond investuje. Vždy je důležité posoudit jeho investiční strategii, jaké jsou cíle deklarované fondem a jaké konkrétní nástroje mají tvořit jeho portfolio. Důležité také je, kdo fond spravuje, s čím poměruje své výsledky (tzv. benchmark fondu), a jak je tedy úspěšný.

LÁKAVÉ NOVINKY

Moderní teorie portfolia říká, že investice je třeba diverzifikovat a mít část z nich v akciích, ale i dluhopisech a jiných aktivech. Dluhopisy tak neodmyslitelně patří k základním stavebním kamenům investičního portfolia. Jsou vhodné hlavně pro nízkou kolísavost, tzv. volatilitu, která především v kratším investičním horizontu snižuje riziko případné ztráty. Nižší volatilita je však vykoupena také nižším potenciálem pro výnos. Proto je důležité nastavět investiční portfolio jen na jednom druhu aktiv.

U běžných investorů se v poslední době těší stále větší oblibě tzv. prémiové či strukturované dluhopisy. Garantují jim totiž, že při splnění určitých podmínek, které jsou vázány většinou na vývoj rizikovějších aktiv, jako jsou akcie či měny, dosáhnou na předem stanovený výnos.

Pro řadu investorů byly, jsou a budou dluhové nástroje nadále atraktivní, nezávisle na absolutní hodnotě jejich výnosu, a to právě pro stabilitu výnosu. Mohou mít mnoho podob, různou délkou splatnosti i rizikovostí. Vždy však záleží na individuálních potřebách a očekáváních konkrétního klienta, který by měl vědět, do čeho investoval.

V zásadě platí „obecné dluhopisové pravidlo“, které zní: čím hůře se ekonomice daří, tím lépe jsou na tom dluhopisy.

Obliba různých forem dluhopisů sahá daleko do minulosti a nemusí se týkat jen peněz. Půvabný exemplář z konce devatenáctého století dostala obdarovaná jako romantický úpis lásky od svého milého.

V pořadí druhé odborně-společenské setkání hostilo 23. října Brno, konkrétně pak unikátní dvorana Centra Vysokého učení technického. Informacemi i příjemnou zábavou nabitým programem tentokrát provázeli ženy oblíbený herec Jan Čenský.

Moravské setkání *Dámského investičního klubu*

Jiří Škorvaga, náměstek generálního ředitele a člen představenstva České spořitelny, ve svém úvodním slově připomněl historii vzniku klubu v Čechách a pak se věnoval především žhavému tématu – současné situaci na finančních trzích.

V roli váženého hosta se s přítomnými dámami o své názory na práci, rodinu i investování podělila Vladimíra Papírník, řídící partnerka advokátní kanceláře Squire, Sanders & Dempsey. Šestá žena českého byznysu za rok 2008 v rozhovoru s Janem Čenským mimo jiné zmínila i své proslulé desatero „Jak řídit muže“.

Manažerka klubu Romana Vlková v krátkém proslovu přiblížila hlavní náplň klubu – vzdělávání v oblasti investování zaměřené na ženy, správně osobních i rodinných financí.

Již název první z odborných prezentací „Moderní žena myslí na budoucnost“, kterou přednesli předseda představenstva a ředitel Penzijního fondu České spořitelny Jan Diviš a investiční poradkyně pro institucionální klienty České spořitelny Kateřina Dalecká, vzbudil mezi hosty opodstatněný zájem.

Text **Romana Vlková**
Fotografie **Zbyněk Maděryč**

O příjemný zážitek se během celé večera starala zpěvem i tancem vynikající zpěvačka a herečka Yvetta Blanarovičová. Žhavé španělské rytmy nenechaly nikoho z přítomných v klidu.

Druhé vystoupení ze světa financí měl na svých bedrech hlavní ekonom České spořitelny David Navrátil.

Opravdu aktuální přednáška „Finanční trhy – rébus, nebo jasná zpráva?“ vyvolala u zkušených i začínajících investorek hluboké soustředění i následné dotazy.

Přítomné dámy uvítaly příležitost popovídat si nejen mezi sebou, ale také se všemi účinkujícími.

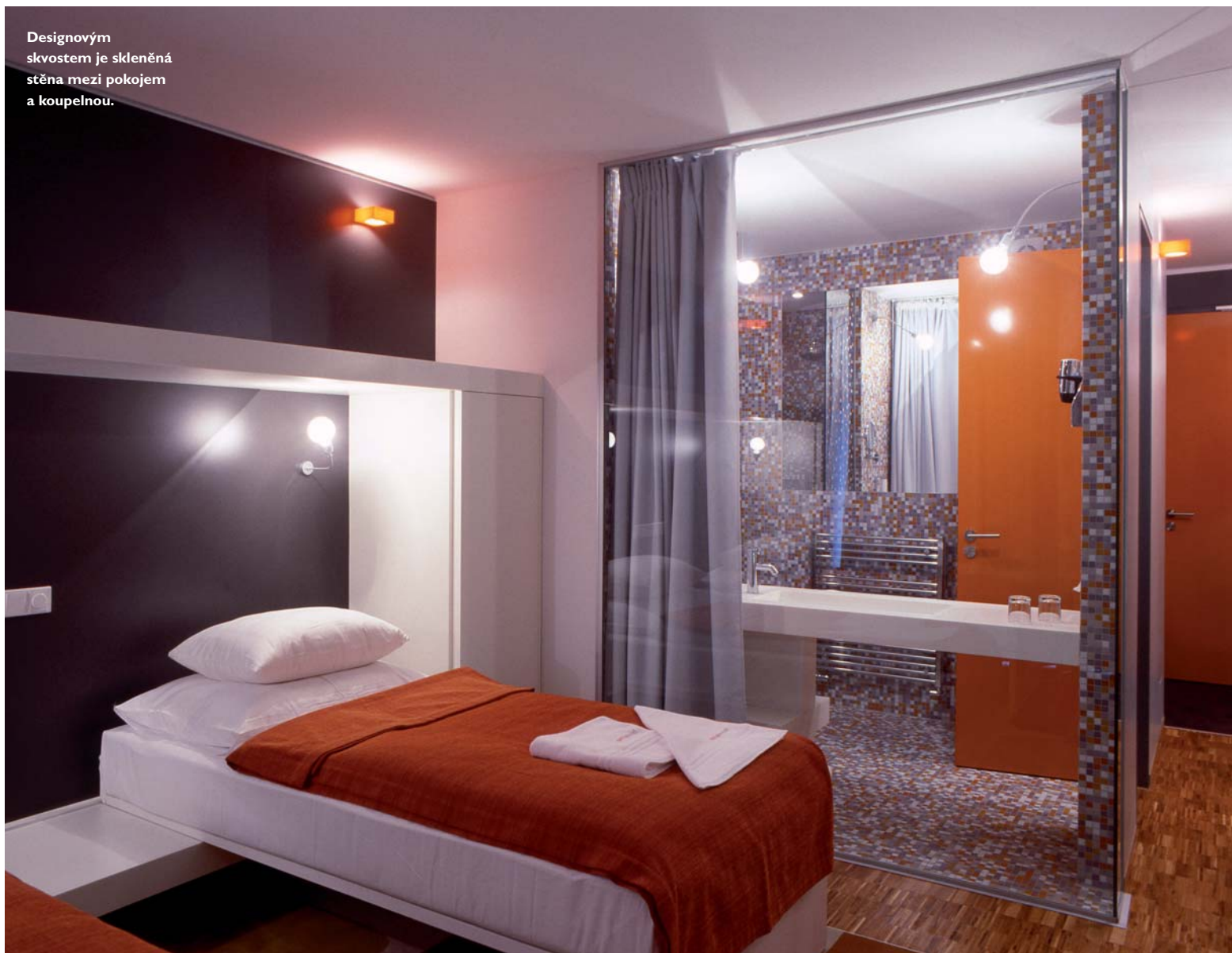

Odborně-společenské klubové setkání zakončil slavnostní raut zpestřený ochutnávkou vína za doprovodu cimbálové kapely Gracia.

David Navrátil, Jan Diviš, Vladimíra Papírník, Kateřina Dalecká, Romana Vlková, Jiří Škorvaga, Jan Čenský (zleva)

Designovým
skvostem je skleněná
stěna mezi pokojem
a koupelnou.

Krkonoše *de luxe*

Otevřete-li lasturu s perlou, překvapí vás, v jak nenápadném zevnějšku se může skrývat tak fascinující detail. Pokud navštívíte nejluxusnější designový hotel českých hor a nedůvěřivě přijmete jeho nabubřelý název Omnia (latinsky Všechno), může se vám stát, že vám snadno nasněží do úst. Ta totiž zůstanou otevřená ještě dlouho poté, co poprvé spatříte klenot Janských Lázní, nominovaný na Stavbu roku 2008.

Text **Petr Benátský**
Fotografie **archiv Aspen**

Tradiční přírodní materiály jsou vtípně spojené s moderní architekturou.

Krkonoše patří mezi čtyři české národní parky a Janské Lázně, situované na východě Krkonoš, z této oblasti tak trochu vybočují. Město disponuje tak málo pozemky, že stojí stranou zájmu developerů. Bez heren, barů a diskoték nečelí nájezdům zlaté mládeže a zástupu turistů; všechen luxus, styl a komfort soustředilo do jedné čtyřhvězdičkové oázy s limitovanou kapacitou 110 lůžek. Zatímco v jiných podobných hotelích je problém sehnat ubytování pro rodinu s dětmi, tady si ratolestí naopak považují. Na hrací místnost bylo dokonce předěláno původně nejdražší apartmá v celé budově! Vyškolený personál může děti pohlídat, chcete-li si sami vyrazit na výlet nebo si vpoledne odpočinout na baru. Spokojení jsou tak všichni – rodiče i děti, pro něž je připraven vždy takový program, aby se jim zpátky k rodičům ani nechtělo...

ALPY V ČECHÁCH

Permanentku či služby lyžařské školy můžete zakoupit přímo na recepci (dokonce

s desetiprocentní slevou), jen pár kroků je to k unikátní osmikabinkové (jediná v Česku) či čtyřsedačkové lanovce, která vás vyveze na vrchol Černé Hory do druhého největšího lyžařského areálu v republice. Po celkové modernizaci za půl miliardy korun nabízí patnáct lyžařských vleků, schopných přepravit až třináct tisíc lidí za hodinu (za čtyři hodiny by vytáhly na sjezdovku celý pražský Žižkov...) – sjezdovat můžete na třinácti kilometrech upravovaných tratí a běžky protáhnete dokonce na padesáti kilometrech. Pro odvážnější nechybí ani sáňkařská dráha, dlouhá 3,5 kilometru. A přijet můžete téměř kdykoli – lyžařská sezona bude v Janských Lázních nejdelší v historii, a to celých 150 dnů. Město totiž vybudovalo nový dvoukilometrový zasněžovací systém a sjezdovky obklopilo 66 sněhovými děly. A když se odpoledne vrátíte unavení z lyží do svého pokoje, jednoduše pověsíte své oblečení do prostorné šatní skříně se zabudovaným sušákem. Omnia přece musí myslet na všechno...

Zatímco přes den hotel září hravými barvami a neotřelými tvary designových solitérů, večer zde vládne komorní atmosféra.

K estetickým a chuťovým zážitkům můžete přidat další z krytého bazénu nebo ze svahu. Druhý český největší ski-areál leží jen pár kroků od recepcí hotelu.

Šéfkuchař Martin Haken vám tu předvede své zkušenosti z vyhlášených pražských restaurací Flambée, Rybí trh a Bellevue.

KUCHYNĚ PRO GURMÁNY

Přijedete-li s rodinou, můžete sousední pokoje snadno propojit do velkého apartmánu. Každý pokoj je vybaven nábytkem z corianu, prosklenými koupelnami a zajímavou kombinací moderních tvarů, skla a dřeva, takže všechny delikatesy můžete debužirovat přímo ve své „privátní restauraci“, obsluha vám vybrané pokrmy dopraví přímo z kuchyně. A že je co vychutnávat! Šéfkuchař hotelu Martin Haken má zkušenosti z vyhlášených pražských restaurací Flambée, Rybí trh a Bellevue, jakož i z několika švýcarských a německých podniků, a je schopen připravit – ať do hotelové restaurace, nebo přímo na pokoj – české i zahraniční speciality vždy z čerstvých a kvalitních surovin, což na horách není zrovna běžné.

JE LIBO VRTULNÍK?

Město leží v teplém podhorském podnebí a slunce je tu stálým hostem. Pokud vás obtěžuje šrumec tradičních krkonošských středisek Pec pod Sněžkou a Špindlerův Mlýn, užijete si tady naopak božský klid. Termální prameny minerálních vod, teplé přesně 29,6 °C, si vychutnáte při vanových a bazénových koupelích spojených s rehabilitacemi, i když kvůli vodním slastem vlastně nemusíte opustit hotel. Vedle bazénu, vířivky a sauny si získají vaše srdce (i tělo) speciální masáže. Na výběr máte klasickou či sportovní masáž, stejně jako speciální procedury inspirované exotickým Fidži, při nichž se používá přírodní kosmetika ze surovin právě z tohoto ostrova.

Vaši partneři se zaručeně vyřádí v multifunkční hale, kde si mohou zahrát tenis, nohejbal i třeba fotbal. Vy se zatím oddejte chytání slunečních paprsků a relaxaci na lehátku na zahradní terase! Tady vás nedostihnou žádné starosti. Jakékoli přání, ať lístky do divadla, kina, zapůjčení automobilu nebo třeba přepravu vrtulníkem, vám zajistí hotelové sekretářky.

KRAKONOŠ TO VEZME ZA JEŽIŠKA

Za návštěvu určitě stojí sklárna a pivovar v Harrachově, děti vás jistě přemluví k cestě do nového aquacentra, zatímco poznámku do vašeho letního diáře si jistě zaslouží nedaleké skalní město Adršpach, zoo ve Dvoře Králové či golfové hřiště. Vrátit se do této oblasti není tak krkolomné, vždyť například z Prahy je to sem pouhé dvě hodiny jízdy autem...

A cesta se vyplatí – třeba jen za českými tradicemi. Z předvánočního městského shonu vás vysvobodí nejen kouzelná atmosféra zasněžených hor, ale také hotelový program, který začíná speciálním vánočním drinkem, pokračuje zdobením vánočního stromečku a perníčků a graduje slavnostním štědrovečerním čtyřchodovým menu, doprovázeným zpěvem koled, svařeným vínem a punčem. Dětem přijde nadělovat dárky sám Krakonoš! Skvělý večer, a nejen tento, si můžete prodloužit u drinku v baru nebo na terase u bazénu, ostatně se vstáváním na vás nikdo nespíchat nebude. Snídani, stejně jako jakékoli jiné dobroty, vám personál donese až do postele. Proč se nenechat rozmazlovat?

Sezonní menu

Text **Petra Doležalová** Fotografie **archiv**

Vánoce na Svatováclavské vinici

Přímo na nejstarší české vinici, která se rozkládá nad Starými zámeckými schody při východu z areálu Pražského hradu, probíhají velkolepé vánoční trhy s betlémem a staročeskými tradičními řemesly. Čerstvě obnovená Svatováclavská vinice je dějištěm slavností s bohatým dobovým programem a speciálními degustačními akcemi. Vrcholný gastronomický zážitek nabízí restaurant ve francouzském stylu Piano Nobile. Tolik vánočních akcí jako letos ještě areál Pražského hradu nenabízel!

www.villarichter.cz

Ponořte se do pivních lázní

Vskutku originální rekondiční lázeňská terapie využívá kombinaci léčebných účinků teplé minerální vody, piva, surovin pro výrobu piva, produktů vznikajících při výrobě piva a klasické i speciální masáže. Procedury mají ozdravný účinek na pleť a vlasy, způsobují uvolnění svalů, prohřátí kloubů a podporují imunitní systém organismu. Vyberte si z připravených balíčků antistresový či relaxační nebo darujte třídní pobyt z lásky. Poslední zmíněný zahrnuje polopenzi, romantickou výzdobu pokoje, prohlídku pivovaru s ochutnávkou, pivní lázeň pro dva a masáž horkými kameny.

www.chodovar.cz

Diamanty pro dobrou věc

Jediná česká společnost, která je členem nejstarší diamantové burzy v Antverpách, přispěla svými drahokamy nejen ke zkrášlení dam a zhodnocení finančních kont (hodnota investičních diamantů roste nepřetržitě již sto let, některé v minulém roce stouply o neuvěřitelných 50 procent!), ale také pro dobrou věc. Z charitativní dražby při Velké módní show návrhářky Jiřiny Tauchmanové putovaly z přenádherných kamínků nemalé peníze do Motolské nemocnice, Kojeneckého ústavu s dětským domovem v Plzni nebo na Metabolickou jednotku Kliniky dětského a dorostového lékařství UK 1. LF a VFN v Praze. Společnost Diamonds International Corporation, disponující vlastními důlními právy v Antverpách, doprovodila brilianty certifikátem nezávislé gemologické laboratoře. Hodláte-li pod stromeček darovat vlastní klenot, který zdobí i přináší výnos, vyberte ho v soukromí nově otevřeného luxusního showroomu a diamantového klubu v Praze 1. www.dic.as

Silvestr téměř z nebe

Milujete neobvyklé drinky, romantický výhled na Prahu i noční Vltavu a jste rády nad věcí? První sky bar na střeše hotelu Hilton Prague fascinuje devíti vlastními koktejly, které si není možné objednat nikde jinde. Z originálních receptur si dámy oblíbily zejména pikantní Charisma, červený drink s chilli papričkou, a Cloud Elite, kombinaci šampaňského Cristal Louis Roeder s ruskou vodkou super premium a kaviárem Sevruha. Na silvestra tu ve světelné symfonii můžete k servírovanému šampaňskému Taittinger zakousnout v rámci „létajícího rautu“ kachní prsa v portském s bílými lanýži, královského kraba, ústřice, marinované krevety, pečenou jehněčí kýtu či ravioli s humrem. Půlnoční příchoutek si pak dopřejte na otevřené terase s městem ležícím u vašich nohou...

www.cloud9.cz

Kulturní tipy

Oslnivá Carmen

Premiéra Bizetovy Carmen v Paříži v roce 1875 proběhla takřka bez povšimnutí. Teprve osm let po Bizetově smrti nastoupila Carmen svou vítěznou cestu na operní pódia a od té doby patří k nejhranějším světovým operám. Libretisté Henri Meilhac a Ludovic Halévy se inspirovali rozsáhlou novelou Prospera Meriméa o krásné a lehkomyšlné Carmen, jejíž přelétavý život končí rukou odmítnutého milence, a vytvořili z ní působivou tragédii oslnivého španělského koloritu. Bizetovo mistrovské dílo neustále fascinuje nádhernou barevností orchestru, smyslem pro strhující dramatickosti i skvělými melodickými áriemi. Skvělá inscenace ve Státní opeře Praha přináší vše, co Carmen přinášet má: zachycuje vznětlivou směs lásky, žárlivosti a rozpolcené oddanosti, oslňuje publikum pestrým tancem a sborovým zpěvem a interpretuje hudbu s řízným tempem i fascinujícím vypracováním. (Frank Kuznik, *The Prague Post*, 24. 3. 2004) www.opera.cz

Dobře ceněné umění

Být bohatou je umění, kterému se můžete sama naučit. Alespoň to tvrdí burzovní profesionál André Kostolány ve svém nadčasovém bestselleru *Peníze a burza – Umění, jak přijít k bohatství*. Autor odpovídá na otázky investování do akcií a nemovitostí, ale i do obrazů, starožitností a šperků, a jednou provždy bortí naivní představy o švýcarských číselných účtech a daňových rájích v Karibiku. Prozrazuje své burzovní zkušenosti, odhaluje psychologii slavných spekulantů, jako byli Newton, Voltaire, Casanova nebo Balzac. Čtenář dokonale pochopí burzu jako zrcadlo světových událostí.

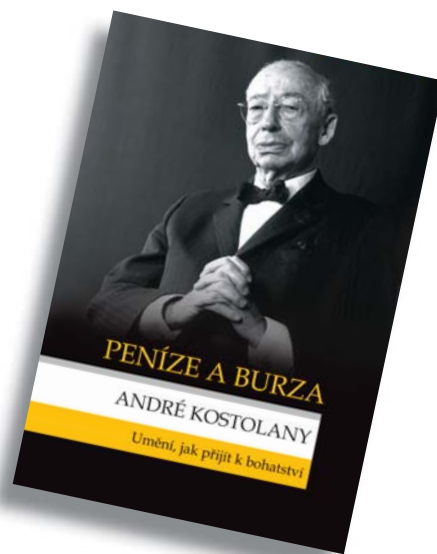

foto: ND Hana Smejkalová

Sněhová královna

Hans Christian Andersen patří k neznámějším a nejoblíbenějším autorům pohádek. Jeho pohádky Princezna na hrášku, Ošklivé káčátko, Křesadlo, Malá mořská víla či Sněhová královna zdomácněly v srdcích nejen dětí, ale i dospělých. Sněhová královna se řadí ke klenotům nejen z důvodu mistrného vyprávění, ale i pro poselství, které je v ní zakódováno. Slavný dánský pohádkář si dodnes získává srdce malých i velkých čtenářů na celém světě. Vy i vaše děti se můžete nechat unášet dějem a skvělými výkony herců ve Stavovském divadle v Praze. www.narodni-divadlo.cz

Světově uznávaný
velšský basbaryton
Bryn Terfel

Text **Jana Cihlářová** Fotografie **archiv**

Novoroční koncert

Začátkem roku se poprvé představí českému publiku světově uznávaný velšský basbaryton Bryn Terfel a jeho host Simona Houda Šaturová na novoročním galakonzertu pořádaném 13. ledna v Obecním domě. Doprovodí je Český národní symfonický orchestr pod vedením dirigenta Paola Olmiho. Koncert se koná díky podpoře České spořitelny. Ve světě hudby je Bryn Terfel nesmírně uznávanou osobností a kritici se shodují, že je jedním z nejlepších interpretů role Wotana ve Wágnerově opeře Prsten Niebelungův. Kombinace skvělého hlasu, bezchybných dikcí, způsobu, jakým ovládá pódia, a hereckého talentu činí z Bryna Terfela nejžhavější zboží dnešního operního světa. Nejdůležitější body v Terfelově kalendáři roku 2008 jsou mimo jiné návrat do Welsh National Opera v roli Falstaffa, recitály v Concertgebouw, Amsterdamu, Wigmore Hall v Londýně, recitálové turné po Severní Americe a koncerty v Dánsku, Německu, na Kanárských ostrovech a ve Skandinávii.

Každý má možnost přispět do Tříkrálové sbírky formou dárcovské SMS. Její formát je DMS KOLEDA a odesílá se na číslo 87777. Cena jedné dárcovské SMS je 30 Kč, příjemce obdrží 27 Kč. Do Tříkrálové sbírky lze přispět také bankovním převodem nebo poštovní poukázkou na konto: 33001122/0800.

Tříkrálová sbírka

V průběhu prvních dvou lednových týdnů opět vyrazí do ulic několik stovek kolednických skupinek (v loňském roce se sbírky účastnilo více než čtyřicet tisíc dobrovolníků). Skupinku tvoří zpravidla tři koledníci v dětském věku, převlečení za bájné krále (mudrce z východu), kteří se podle tradice přišli poklonit do Betléma novorozenému Ježíškovi. Výtěžek sbírky je určen především na pomoc nemocným, handicapovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísní a dalším jinak sociálně potřebným skupinám lidí, a to zejména v regionech, kde sbírka probíhá. Nejméně desetina výnosu sbírky je určena na humanitární pomoc do zahraničí. Výnos loňské Tříkrálové sbírky 2008 činil 60,206 mil. korun. Součástí dobročinné akce bude také koncert pro koledníky, jejich doprovod a příznivce sbírky.

Tříkrálovou sbírku již tradičně podporuje Nadace České spořitelny, generální partner Charity ČR. Do sbírky bude možné přispět také přímo prostřednictvím bankomatů České spořitelny.

Vědomosti? *Investice pro život!*

Vede nový úsek, k němuž se upíná velká pozornost. **Helena Kolmanová** se energicky postavila do čela samostatného odboru ochrany spotřebitele České národní banky, který má zásadní úkol – vzdělávat občany v oblasti financí, a tak je ochraňovat před některými praktikami finančních ústavů. Jak? I Monika Laušmanová, ředitelka úseku Centrální řízení rizik České spořitelny, která se ptala za Interní výbor Dámského investičního klubu, se dozvěděla, že jedním z nástrojů finančního vzdělávání nejvíce se zadlužujících skupin bude medializace informací, které odbor získá, a to od mladých až po důchodce.

Ptala se **Monika Laušmanová**
Odpovídala **Helena Kolmanová**
Foto **Petra Doležalová**

Lidé se stále více zadlužují, o tom není pochyb. Myslíte si, že tento stav zlepšíte?

Naším cílem je naučit lidi spravovat své osobní finance tak, aby dokázali myslet na všechny alternativy, které mohou v rodině nastat. Aby si hlavně při plánování hypoték a půjček nechávali zadní vrátka. Nedávno mě totiž šokovaly výsledky průzkumu, který zjišťoval, jak by se české domácnosti vypořádaly s nepředvídatelným výdajem ve výši šesti tisíc korun. Pro šedesát procent oslovených to byla nepřekonatelná překážka. To je přece děsivý výsledek, vždyť takovou částkou může být normální doplatek elektřiny!

Proč lidé neumějí dobře plánovat?

Úroveň vzdělání v oblasti financí je slabá. Stát v roce 1990 nastartoval tržní ekonomiku, ale zjevně si neuvědomil, že na ní národ není připraven. Kromě svobody podnikání měl dát lidem informace. Nejhůř je na tom skupina s nízkými příjmy, a na tu se chceme ve finančním vzdělávání soustředit.

Ale jak k ní chcete dostat informace? Věříte, že tito lidé čtou odborný tisk?

Ne, a právě proto se chceme zaměřit i na deníky typu Metro a 24 hodin, které se rozdávají zdarma. Dále zvažujeme různé osvětové pořady. Jsou ve fázi příprav a počátečních jednání s vybranými partnery. Takže zatím nelze víc konkretizovat.

Prý se chystáte na dospělé diváky zapůsobit i přes zápletky oblíbených seriálů, kde by se například hlavní hrdina mohl zadlužit. Věříte, že tak snáze oslovíte i děti?

Je to stravitelná forma, nicméně se vzděláváním musíme začít už od škol. Proto vyšel manuál finanční gramotnosti pro základní školy a gymnázia. Autorem

je zaměstnanec ČNB, který na knížce spolupracoval se svou ženou, učitelkou. Publikace podněcuje děti i k větší komunikaci doma, nabádá je, aby své poznatky přenášely na rodiče, které jsou v tomto strnulejší. Manuál rozesíláme do škol zdarma a podporujeme proškolení učitelů i zapojením našeho lektora.

S čím je váš odbor nejvíce nespokojený?

S klamavými informacemi nebo jejich nedostatečným předáváním. Banky, pojišťovny či obchodníci s cennými papíry si najímají zástupce a ti se snaží danou službu prodat. Otázkou je jak. Nemá smysl bojovat proti reklamě, v níž prodejce nezmiňuje negativa. Ale pokud se už klient na něco zeptá, měl by dostat korektní odpověď, ne být vmanipulován do nevhodné smlouvy. Bohužel někdy obchodník nutí klienta podepisovat rychle smlouvu nebo investiční dotazník podle toho, co mu sám nadiktuje. To vše jsou klamavá jednání, ale většinou ústní, a tak se jen těžko prokazují. Proto doporučujeme zvat si k takovým podpisům svědky a nechat si písemně potvrdit nejasné otázky.

Budete o tom vážně diskutovat s finančními institucemi?

Jistě. Chceme, aby samy pochopily potřebu poskytovat korektní informaci a usilovat o to, aby je dávali i jejich externí spolupracovníci. Vždyť za ně nesou určitou odpovědnost. Jen pak klient zůstane klientem. Jen pak bude splácet své závazky. Některé smlouvy navíc zbytečně zahlučují. Jak se má běžný člověk orientovat v dlouhých statcích, navíc psaných složitým právnickým jazykem? Vždyť se po pár stránkách ztratí! Věřím, že najdeme společně s finančními institucemi způsob, aby byly smlouvy srozumitelné i klientům bez právního vzdělání.

Může vám pomoci lepší legislativa?

Není třeba více regulací. Pokud budou poskytovatelé služeb řádně plnit povinnosti, vzdělávat klienty, zaměstnance i zprostředkovatele, věřím, že se první výsledky brzy dostaví. A když to bude za tři roky, budu to považovat za obrovský úspěch.

Jak vnímáte současné postavení žen na finančních trzích?

Příležitosti ve finančním světě na našem trhu jsou opravdu malé. Máme snad nějakou generální ředitelku banky nebo pojišťovny? Ne. A pokud se některá žena dostala na vysokou pozici, pak je to cizinka nebo alespoň nějakou dobu v zahraničí pracovala. Možná je to dáno naší povahou – že se bojíme rizika nebo toho, že se kariérou připravíme o rodinný život. Jak jsem sama poznala, muži si spolu také lépe rozumějí. Možná je důvodem i naše emotivnější vnímání. V případě žen – investorek, ale tento problém nevidím. Každopádně jsme rozvážnější, opatrnější, a to se projeví i na našem investičním portfoliu.

beautyqueen by LR

BeautyQueen – královna mezi vůněmi

Vůně BeautyQueen je agrumovo
-květinová vůně s jedinečnou
svěžestí ananasu.

Hlavní nota: vonná kompozice
jiskřivého bergamotu, ananasu
a smyslného černého rybízu

Srdeční nota: kytice z růží a jasmínů

Základní nota: smyslné tóny mošusu,
mechu a ambry

LR

HEALTH & BEAUTY
SYSTEMS

www.lr-cosmetic.cz
servis@lr-cosmetic.cz

DIAMONDS INTERNATIONAL CORPORATION

*Jsou sny, které se dají
ještě splnit...*

Mezinárodní holding Diamonds International Corporation – D.I.C. a.s. se specializuje na obchod s investičními diamanty a na výrobu a prodej originálních šperků s diamanty.

Je členem a akcionářem Antverpské diamantové burzy – Beurs voor Diamanthatel, jedné z nejstarších diamantových burz na světě.

Na této prestižní adrese má společnost D.I.C. a.s. svou kancelář. Veškeré šperky se vyrábějí ve vlastních dílnách.

Každý vybroušený diamant od D.I.C. je opatřen mezinárodně platným certifikátem předních gemologických laboratoří.

THERE IS NO COMPARABLE VALUE CONCENTRATED IN SUCH SMALL DIMENSION.

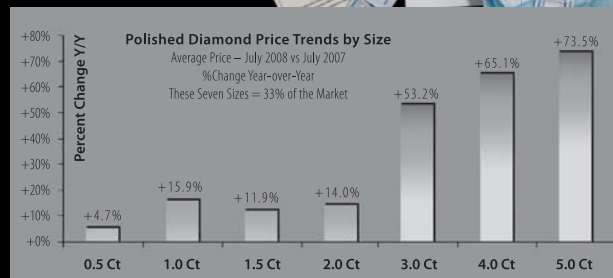

TRADIČNÍ SYMBOL

NADČASOVÁ INVESTICE

KONCENTROVANÉ BOHATSTVÍ

MEZINÁRODNÍ INVESTICE

...diamond hot line:

777 222 986, 602 222 986

www.dic.as

DIAMONDS INTERNATIONAL CORPORATION
Diamond Plaza
Hoveniersstraat 55
2018 Antwerpen
Kingdom of Belgium

DIAMONDS INTERNATIONAL CORPORATION – D.I.C. a. s.
Houškova 26
326 00 Plzeň
tel./fax: +420 379 829 301
e-mail: office@dic.as
Czech Republic

SHOWROOM D.I.C. PRAGUE
Široká 15/124
110 00 Praha 1-Josefov
tel.: +420 222 313 469
mobil: +420 789 822 517
e-mail: office@dic.as
Czech Republic